

Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie

Rok założenia 1906

www.rbsbychawa.pl

Załącznik do Uchwały Nr 1/30/2017
Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Bychawie
z dnia 31.07.2017r.

Informacja

*o charakterze jakościowym i ilościowym
z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału, wymogów kapitałowych, polityki
w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji podlegających
obowiązkowym ujawnieniom według stanu na dzień 31.12.2016 roku*

Bychawa, lipiec 2017r.

SPIS TREŚCI:

Wprowadzenie

- I. Informacje ogólne o Banku
- II. Zasady zarządzania ryzykiem istotnym wraz z oświadczeniami Zarządu na podstawie art. 435 Rozporządzenia CRR
 1. Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, uznanymi przez Bank za istotne
 2. Opis procesów zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka,
 3. Organizacja zarządzania ryzykiem,
 4. Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w instytucji, dającego pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku,
 5. Zatwierdzone przez Zarząd zwięzłe oświadczenie na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze Strategią działalności. Przedmiotowe oświadczenie zawiera kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem, w tym interakcji między profilem ryzyka instytucji a tolerancją na ryzyko określoną przez Radę Nadzorczą,
 6. Opis systemu informacji zarządczej,
- III. Informacje wynikające z Rekomendacji „P” (rekomendacja 18)
- IV. W zakresie zarządzania na podstawie art. 111a ustawy Prawo bankowe oraz art. 435 ust. 2 Rozporządzenia CRR:
 1. Zasady rekrutacji członków Zarządu i Rady Nadzorczej (zasady oceny na podstawie art. 22aa ustawy Prawo bankowe),
 2. Zasady zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej,
 3. Liczbę stanowisk zajmowanych dyrektorskich (w radach i zarządach innych podmiotów) przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej,
 4. Informację o spełnianiu przez członków rady nadzorczej i zarządu wymogów określonych w art. 22aa
- V. Opis systemu kontroli wewnętrznej, na podstawie art. 111a ustawy Prawo bankowe
- VI. Zasady ustalania stałych i zmiennych składników wynagrodzeń – Polityka wynagradzania, na podstawie art. 111a ustawy Prawo bankowe, art. 450
- VII. Informacje ilościowe w zakresie składników wynagradzania w podziale na stałe i zmienne z uwzględnieniem ilości osób otrzymujących ww. wynagrodzenie oraz wartość płatności związanych z zatrudnieniem i z zakończeniem stosunku zatrudnienia dokonanych w danym roku obrotowym, liczbę osób otrzymujących takie płatności oraz najwyższą taką płatność na rzecz jednej osoby, art. 450
- VIII. Ilość posiedzeń Rady Nadzorczej, która sprawuje nadzór nad Polityką wynagrodzeń, art. 450
- IX. Informacja o sumach strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w danym roku, w podziale na klasy zdarzeń, w tym co najmniej w podziale na kategorie zdarzeń w ramach rodzaju zdarzenia (zgodnie z załącznikiem nr 1 do Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym), oraz o tym, jakie działania mitygujące w związku z tym zostały podjęte w celu uniknięcia ich w przyszłości (rekomendacja M)
- X. Fundusze własne, zgodnie z zapisami Rozporządzenia 1423/13 UE, art. 437 Rozporządzenia CRR
- XI. Wymogi kapitałowe, art. 438
 1. Skróty opis metody stosowanej do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżących i przyszłych działań, art. 438 a.
 2. Wartość 8% aktywów ważonych ryzykiem, art. 438 c.
- XII. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego, art. 442

1. stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości, art. 442 a.
 2. całkowitą kwotę ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji, art. 442 c.
 3. rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, art. 442 e
 4. zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji, art. 442 f
 5. w podziale na istotne branże kwotę ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, przedstawione oddzielnie, art. 442 g
- XIII. Ekspozycja na ryzyko walutowe, art. 445
- XIV. Opis metody wyliczania wymogu na ryzyko operacyjne, art. 446
- XV. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym, art. 448
- XVI. Wysokość wskaźnika dźwigni, art. 451
- XVII. Stosowanie technik ograniczania ryzyka kredytowego, art. 453
1. zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi, art. 453 b
 2. opis głównych rodzajów zabezpieczeń przyjętych przez daną instytucję, art. 453 c

WPROWADZENIE

1. Niniejszy dokument stanowi realizację postanowień Rozporządzenia PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, w zakresie dotyczącym obowiązków i zasad ujawniania informacji przez instytucje, o których mowa w części ósmej „ujawnianie informacji przez instytucje” (dalej: Rozporządzenie CRR) oraz Polityki Informacyjnej Rejonowego Banku Spółdzielczego w Bychawie udostępnionej na stronie internetowej Banku www.rbsbychawa.pl.
2. Niniejsza Informacja obejmuje również informacje, o których mowa w art. 111a ust. 4 ustawy Prawo bankowe.

I. Informacje ogólne o Banku:

- 1) Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie, zwany dalej Bankiem, z siedzibą w Bychawie, ul. M. J. Piłsudskiego 37 jest bankiem uniwersalnym, wyłącznie z polskim kapitałem, o cechach lokalnego banku samorządowego, działającym jako spółdzielnia na terenie gmin i miast województwa lubelskiego. Bank powstał w 1906r. Jest zarejestrowany w Sądzie Rejonowym Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, wpisanym do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 0000130213. Jednostce nadano numer statystyczny REGON 000500599 oraz NIP 7130005146.
- 2) W 2016 roku Bank prowadził działalność w ramach struktury organizacyjnej:
 - ✚ Centrala w Bychawie, ul. M.J. Piłsudskiego 37,
 - ✚ Oddział w Bychawie, ul. M.J. Piłsudskiego 37,
 - ✚ Oddział w Bełżycach, ul. Lubelska 64,
 - ✚ Oddział w Jabłonie, Jabłonna 21,
 - ✚ Oddział w Krzczonowie, ul. Partyzantów 3,
 - ✚ Oddział w Strzyżewicach, Strzyżewice 107,
 - ✚ Filia w Zakrzewie, Zakrzew 28,
 - ✚ Filia w Lublinie, ul. Wolska 8A,
 - ✚ Punkt Kasowy Nr 1 w Lublinie Drugi Urząd Skarbowy, ul. Szeligowskiego 24,
 - ✚ Punkt Kasowy Nr 2 w Lublinie Trzeci Urząd Skarbowy, ul. Narutowicza 56,
 - ✚ Punkt Kasowy w Mętowie, Mętów 165,
 - ✚ Punkt Kasowy w Żabiej Woli, Żabia Wola 63c.
- 3) Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości SA w Warszawie oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony BPS.
- 4) Bank, w ramach posiadanych uprawnień i zezwoleń, prowadzi działalność wyłącznie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej

II. Zasady zarządzania ryzykiem istotnym wraz z oświadczeniami Zarządu na podstawie art. 435

Rozporządzenia CRR

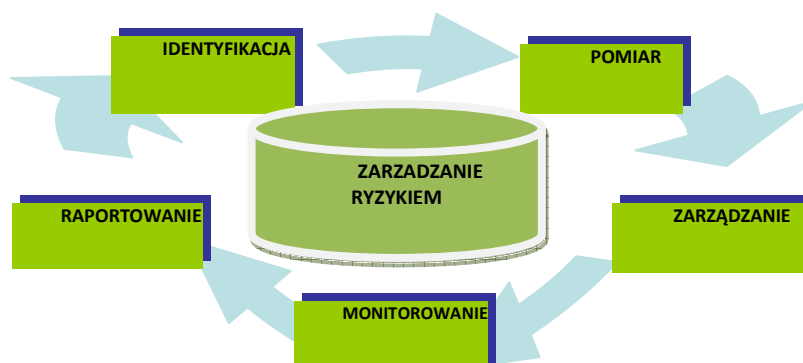
Bank, zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe oraz Rozporządzenia CRR (art. 435), posiada system zarządzania na który składają się system zarządzania ryzykiem oraz system kontroli wewnętrznej.

1. Cele strategiczne i opis procesów w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, uznanymi przez Bank za istotne

- 1) Każda aktywność podejmowana przez Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie, zwany dalej Bankiem związana jest z ryzykiem, wynikającym między innymi ze zmian w otoczeniu regulacyjnym, gospodarczym, demograficznym, politycznym itp. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.
- 2) Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka występującym w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Bychawie jest ryzyko kredytowe w tym ryzyko koncentracji, ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych.
- 3) Jednocześnie w Banku występują inne istotne ryzyka, które Bank identyfikuje w procesie przeglądu zarządczego szacowania kapitału wewnętrznego (ICAAP):
 - ryzyko płynności,
 - ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
 - ryzyko walutowe,
 - ryzyko operacyjne,
 - ryzyko wyniku finansowego,
 - ryzyko kapitałowe.
- 4) W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, realizowany na podstawie wewnętrznych strategii i procedur, które podlegają regularnej weryfikacji w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka banku i otoczenia gospodarczego, w którym Bank działa.
- 5) W procesie zarządzania ryzykiem w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Bychawie uczestniczą organy statutowe Banku, Komitet Kredytowy, wyznaczone komórki organizacyjne oraz poszczególni pracownicy. W procesie zarządzania ryzykiem strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem. W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje Zespół zarządzania ryzykami i analiz, który na dzień sprawozdawczy obejmował swoim zakresem monitorowanie poszczególnych rodzajów ryzyk oraz adekwatności kapitałowej.
- 6) Na proces zarządzania ryzykiem bankowym składają się następujące czynności:
 - identyfikacja ryzyka polegająca na określeniu źródeł ryzyka, zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku,
 - pomiar ryzyka,

- ✚ zarządzanie ryzykiem polegające na podejmowaniu decyzji dotyczących akceptowanego poziomu ryzyka, planowaniu działań, wydawaniu rekomendacji i zaleceń, a także tworzeniu procedur i narzędzi wspomagających,
- ✚ monitorowanie polegające na stałym nadzorowaniu poziomu ryzyka w oparciu o przyjęte metody pomiaru ryzyka,
- ✚ raportowanie obejmujące cykliczne informowanie Kierownictwa o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach.

SCHEMAT ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W REJONOWYM BANKU SPÓŁDZIELCZYM W BYCHAWIE

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka Bank zawarł w opracowanej przez Zarząd i przyjętej przez Radę Nadzorczą Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe – ryzyko poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmową wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy wobec Banku. Ryzyko kredytowe dotyczy wszystkich aktywów bilansowych, do których Bank ma tytuł prawny oraz pozycji pozabilansowych. Obejmuje ono działalność kredytową oraz działalność na rynku hurtowym (lokaty międzybankowe, dłużne papiery wartościowe itp.). Na ryzyko kredytowe składają się również: ryzyko koncentracji, ryzyko rezydualne, ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych. W celu osiągnięcia długofalowych zamierzeń w zakresie ryzyka kredytowego, w Banku badaniu poddaje się m. in. czynniki ryzyka zmian makroekonomicznych oraz ryzyka rezydualnego.

Bank dąży do zwiększenia bezpieczeństwa działalności kredytowej, poprzez zapewnienie właściwej jakości oceny ryzyka kredytowego i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego klienta oraz całego portfela kredytowego Banku. Bank korzysta z zewnętrznych baz danych wspierających ocenę zdolności i wiarygodności kredytowej klientów.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:

- identyfikacja czynników ryzyka kredytowego,
- ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity),
- monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka,
- wdrażanie technik redukcji ryzyka,
- zarządzanie ryzykiem rezydualnym (w tym analiza ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie – zgodnie z zapisami Rekomendacji S),
- zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, zgodnie z Rekomendacją T,
- testy warunków skrajnych,
- weryfikacja przyjętych procedur,
- kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.

Ryzyko kredytowe Banku należy rozpatrywać w dwóch aspektach:

- a) ryzyka pojedynczej transakcji,
- b) ryzyka łącznego portfela kredytowego.

Ryzyko pojedynczej transakcji zależy od wysokości możliwej straty i prawdopodobieństwa jej wystąpienia. Ryzyko łączne portfela kredytowego zależne jest od wysokości pojedynczych kredytów, prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między poszczególnymi kredytami lub kredytobiorcami. Im mniejsza jest ta wzajemna zależność (koncentracja) tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych, zwiększając w ten sposób łączne ryzyko kredytowe. Metodą zabezpieczenia się przed nadmiernym ryzykiem w działalności kredytowej jest odpowiednio prowadzone zarządzanie ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczego kredytu, jak i łącznego zaangażowania kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na:

- a) badaniu wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu,
- b) w oparciu o zweryfikowane pod względem wiarygodności dokumenty, dostarczane przez klientów,
- c) wykorzystaniu w ocenie zdolności kredytowej i zabezpieczeń dostępnych baz danych,
- d) prawidłowym zabezpieczaniu zwrotności ekspozycji kredytowych, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku, gwarantującym zwrotność kredytów,
- e) bieżącym monitoringu zabezpieczeń kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń hipotecznych w całym okresie kredytowania,
- f) dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw celowych,
- g) prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad trudnymi kredytami,
- h) kontroli działalności kredytowej.

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej obejmują procedury, praktyki, mechanizmy kontroli wewnętrznej składające się na metodykę oceny ryzyka kredytowego przed udzieleniem kredytu oraz w trakcie trwania umowy kredytowej.

Stosowane w Banku metodyki oceny zdolności kredytowej określają regulaminy, instrukcje, procedury oraz inne regulacje kredytowe zapewniające standaryzację świadczonych usług oraz

ograniczające ryzyko kredytowe.

W stosunku do ekspozycji kredytowych zaliczanych do klasy ekspozycji detalicznych zgodnie z Rozporządzeniem CRR, Bank stosuje ujednolicone zasady oceny zdolności kredytowej, dostosowane do ich charakterystyki ryzyka, określone w „Instrukcji Metodyka oceny zdolności kredytowej osób fizycznych”.

W stosunku do ekspozycji kredytowych zaliczanych do klasy ekspozycji wobec przedsiębiorców obok przyjętych metod oceny zdolności kredytowej, można stosować indywidualne zasady zarządzania.

Zabezpieczenia transakcji kredytowych dokonywane są w stopniu adekwatnym do oceny sytuacji ekonomicznej klienta oraz charakteru i okresu trwania transakcji, z zastosowaniem zasad ustanawiania prawnych form zabezpieczenia wierzytelności.

Bank udziela kredyty konsumenckie i zawiera z kredytobiorcami umowy o kredyty konsumenckie z zachowaniem zasad określonych w Ustawie o kredycie konsumenckim.

W przypadku udzielania kredytów klientom detalicznym (w rozumieniu rekomendacji T i S) Bank ustala wymagany poziom wskaźnika Dtl opisany w metodyce oceny zdolności kredytowej, uwzględniający minimum egzystencji.

W Banku prowadzony jest systematyczny monitoring sytuacji ekonomicznej kredytobiorców oraz zabezpieczeń, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku. Narzędziem monitoringu są arkusze analityczne.

Bank dokonuje wyceny i aktualizacji aktywów i zobowiązań pozabilansowych oraz tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością banku zgodnie z obowiązującymi ustawami i rozporządzeniami oraz z „Instrukcją monitoringu klientów instytucjonalnych”, „Instrukcją monitoringu zabezpieczeń” i „Instrukcją zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych” obowiązującymi w Banku.

Zasady bezpiecznego zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego Banku obejmują działania polegające na:

- a) dywersyfikacji ryzyka poprzez stosowanie limitów koncentracji,
- b) stosowanie limitów dotyczących rodzajów kredytów,
- c) analizie ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
- d) badaniu ekspozycji zagrożonych,
- e) przedsięwzięciach organizacyjno- kadrowych.

W Banku dokonuje się pomiaru i oceny ryzyka portfela kredytowego i profilu ryzyka kredytowego w cyklach miesięcznych, na podstawie raportów sporządzonych przez Zespół zarządzania ryzykami i analiz. Miesięcznej analizie poddawane są w szczególności takie elementy jak: wysokość i struktura portfela kredytowego, struktura i dynamika kredytów zagrożonych, wynik z tytułu rezerw celowych oraz wykonanie limitów itp. Ponadto w cyklach kwartalnych, sporządza się raporty dotyczące: kredytów zabezpieczonych hipotecznie i analizę detalicznych ekspozycji. Ww. raporty zawierają zastawienia liczbowe oraz ich interpretację z rekomendacją dalszych działań. Analiza miesięczne i kwartalne opracowywane są i przedkładane Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku, zgodnie z obowiązującą w Banku Instrukcją sporządzania informacji zarządczej.

Dane analityczne stanowiące źródło analizy ryzyka portfela kredytowego pobierane są z systemu operacyjnego oraz innych systemów wspomagających. Każdorazowo po zaimportowaniu danych do systemu informatycznego i wygenerowaniu raportów, przeprowadzana jest kontrola ich zgodności ze

sprawozdawczością Banku za analizowany okres oraz kontrola spójności z poprzednimi okresami sprawozdawczymi.

Badanie ryzyka łącznego portfela kredytowego Banku obejmuje:

- a) analizę ilościową i wartościową portfela,
- b) analizę wskaźnikową,
- c) ocenę realizacji limitów koncentracji,
- d) analizę jakościową portfela,
- e) analizę wrażliwości na wystąpienie sytuacji skrajnej.

W celu dywersyfikacji ryzyka kredytowego Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające jego poziom. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość zatwierdza Zarząd Banku na podstawie propozycji Zespołu Zarządzania Ryzykami i Analiz. Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka, zatwierdzonego w ramach założeń do planu ekonomiczno-finansowego. Wysokość limitów koncentracji jest weryfikowana co najmniej raz w roku w trakcie przeglądu zarządczego procedur w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym.

Limity określające jednostkowe zaangażowanie danego klienta są monitorowane w momencie udzielania kredytu oraz podczas monitoringu sytuacji klienta po udzieleniu kredytu przez pracownika kredytowego prowadzącego dokumentację danego klienta.

Każdy przypadek lub możliwość przekroczenia limitów jednostkowych jest sygnalizowany osobie kierującej komórką udzielającą kredyty, a następnie Prezesowi Zarządu nadzorującemu ryzyko kredytowe.

Powyższe działania pozwalają mierzyć, kontrolować i monitorować profil ryzyka kredytowego, występującego w działalności Banku. Gdy ryzyko występujące w portfelu kredytowym okazuje się nieakceptowane, Zarząd Banku stosuje następujące rozwiązania:

1. Ograniczanie kwoty zaangażowania poprzez wprowadzenie ostrzejszych limitów na kredyty udzielane określonym kredytobiorcom, na duże zaangażowania kredytowe lub na pewne rodzaje kredytów o wysokim stopniu zbadanego ryzyka,
2. Zwiększenie poziomu zabezpieczeń,
3. Restrukturyzowanie zadłużenia,
4. Doskonalenie standardów kredytowych i systemu kontroli wewnętrznej, opracowanie odpowiednich procedur wewnętrznych,
5. Podejmowanie innych zindywidualizowanych działań, zależnych od skali i rodzaju stwierdzonego zagrożenia.

Zarządzanie ryzykiem płynności

Celem strategicznym w zakresie zarządzania płynnością jest:

1. Zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
2. Zapewnienie utrzymania płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej dostosowanej do rozmiarów i rodzaju działalności, w sposób zapewniający wykonanie wszystkich zobowiązań pieniężnych zgodnie z terminami ich płatności,

3. Minimalizowanie ryzyka przekroczenia zdefiniowanych w Banku limitów płynności,
4. Monitorowanie sytuacji płynnościowej Banku pod kątem wystąpienia sytuacji awaryjnej powodującej konieczność uruchomienia planu awaryjnego utrzymania płynności,
5. Minimalizowanie ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości,
6. Optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych,
7. Utrzymywanie nadzorczych miar płynności na bezpiecznym poziomie. Bank, pomimo działania w systemie ochrony wylicza i utrzymuje zarówno krajowe miary nadzorcze, jak i unijne na wymaganym poziomie w ujęciu indywidualnym.

Bank zarządza płynnością:

1. Bieżącą w tym dzienną i śróddzienną tj. aktywnie zarządza środkami na rachunku bieżącym, lokując nadwyżki głównie w Banku Zrzeszającym oraz w bezpieczne papiery wartościowe Narodowego Banku Polskiego oraz Skarbu Państwa, zarządza gotówką poprzez ustalanie limitów kasowych,
2. Płynnością krótko i średnioterminową poprzez niezależną ocenę wskaźników płynności, wyznaczanie i monitorowanie limitów płynnościowych oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
3. Płynnością długoterminową poprzez badanie stabilności bazy depozytowej oraz ustalanie limitów koncentracji aktywów i pasywów.

Głównym źródłem finansowania aktywów o długim terminie zapadalności są depozyty stabilne (obliczone na podstawie wskaźników osadu), stanowiące pewne źródło finansowania długoterminowego aktywów oraz fundusze własne Banku. Limity ostrożnościowe dotyczące finansowania długoterminowego, ograniczają znaczne zaangażowanie się Banku w tego typu aktywa. W celu kształtowania odpowiedniej struktury aktywów i pasywów Bank prowadzi aktywną politykę stóp procentowych.

Za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności odpowiada Zarząd Banku, a nadzór nad zarządzaniem ryzykiem płynności sprawuje Prezes Zarządu.

Zadania związane z utrzymywaniem płynności Banku wykonywane są przez Komórkę zarządzającą (Zespół Rachunkowo Sprawozdawczy), a zadania związane z pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności w Banku wykonuje Komórka monitorująca (Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz).

Raportowanie w zakresie ryzyka płynności odbywa się w cyklach miesięcznych do Zarządu Banku i kwartalnych do Rady Nadzorczej.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest:

1. Minimalizowanie ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na sytuację finansową Banku,
2. Zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z ryzykiem stopy procentowej, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania tym ryzykiem, mających na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp

procentowych, a przez to na różny poziom zmian przychodów i kosztów, co w konsekwencji ma pozwolić utrzymać zdolność do wywiązywania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych, jak i pozabilansowych, przy zapewnieniu pożądanego wyniku finansowego oraz realnej wartości posiadanych kapitałów.

Realizacja strategii Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest m.in. na następujących zasadach:

1. do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej,
2. do oceny tego ryzyka Bank może dodatkowo wykorzystywać również inne metody, np. badania symulacyjne wpływu zmian stóp procentowych na przychody odsetkowe, koszty odsetkowe i w konsekwencji na zmiany wyniku odsetkowego,
3. zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym, na kontroli ryzyka opcji klienta oraz na analizie zmian w zakresie krzywej dochodowości (ryzyko krzywej dochodowości) i ewentualnego wpływu tych zmian na wynik odsetkowy,
4. Bank ogranicza poziom ryzyka stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych.
5. Wewnętrzne regulacje Banku dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej uwzględniają kluczowe zagadnienia zawarte w rekomendacjach nadzorczych. Pomiar ryzyka odbywa się w cyklach miesięcznych przez Zespół zarządzania ryzykami i analiz jest przedkładany na posiedzeniach Zarządu Banku (cykl miesięczny) i Rady Nadzorczej (cykl kwartalny).

Zarządzanie ryzykiem walutowym

1. Ryzyko walutowe to ryzyko niekorzystnych zmian kursów walut obcych w stosunku do złotych polskich, prowadzących do powstania znacznych strat w przypadku otwartych pozycji w walutach obcych. Uwzględniając strukturę bilansu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Bychawie, ofertę produktową oraz profil klienta, istotne dla Banku ryzyka walutowe ograniczają się do ryzyka kursowego.
2. Zarządzanie ryzykiem walutowym w Banku polega na kształtowaniu przez Bank odpowiedniej struktury aktywów i pasywów walutowych, ograniczaniu ryzyka kursowego, a także na kontroli indywidualnej pozycji walutowej oraz całkowitej pozycji walutowej w ramach ustalonych limitów w tym zakresie. W związku z powyższym zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze walutowej oraz na warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych. Operacje walutowe wykonywane są do wysokości przyznanych limitów.
3. Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym jest dążenie do pełnego zaspokojenia potrzeb klientów w zakresie obsługi dewizowej, zwiększanie obrotu dewizowego przy wzroście przychodów z tytułu wymiany.
4. Celem polityki Banku jest kształtowanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych, tj. takiej która nie wiąże się z koniecznością utrzymania

regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.

5. Poziom ryzyka walutowego w działalności Banku z tytułu ryzyka kursowego ograniczony jest poprzez limity maksymalnej pozycji walutowej (w tym limity pozycji dla poszczególnych walut) .

6. Wszystkie limity z zakresu ryzyka walutowego uchwała Zarząd Banku.

7. Monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego realizowany jest przez osoby zatrudnione w komórce monitorowania ryzyka, z zachowaniem niezależności oceny ryzyka od działalności, która to ryzyko generuje.

8. Pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie. Do wyliczenia ryzyka walutowego wyznaczane są pozycje walutowe dla poszczególnych walut oraz pozycja całkowita dla wszystkich walut łącznie, przeliczone na PLN po kursie średnim NBP. Wyliczenia pozycji dokonywane są zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego.

9. Bank zakłada, że skala działalności walutowej będzie nie znacząca, tj. udział obrotów walutowych w obrotach ogółem Banku nie przekroczy 5%.

10. W cyklach kwartalnych Zarząd Banku otrzymuje podsumowujący raport, natomiast Rada Nadzorcza w cyklach półrocznych syntetyczną informację na temat poziomu ryzyk występujących w Banku, w tym na temat ryzyka walutowego.

11. Według stanu na dzień sprawozdawczy Bank nie tworzył wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego, gdyż całkowita pozycja walutowa nie przewyższała 2% funduszy własnych.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest:

1. Utrzymanie narażenia Banku na wystąpienie strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego na akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą, bezpiecznym dla działania i rozwoju poziomie,
2. Optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia niezależne od jego działań,
3. Wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgłaszania, rejestrowania i analizowania zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz wprowadzania działań zabezpieczających,

Cele szczegółowe to:

1. zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego Bank na wszystkich szczeblach zarządzania,
2. wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku,
3. zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka,
4. ochrona informacji poprzez wdrożenie metod ochrony danych osobowych w oparciu o zapisy ustawy o ochronie danych osobowych oraz zapewnienia bezpieczeństwa systemów informatycznych i informacji, zgodnie z zapisami Rekomendacji „D”,
5. zapewnienie skutecznego systemu przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu środków pochodzących z nielegalnych źródeł oraz przeciwdziałaniu terroryzmu.

Zakładany wzrost skali działalności stanowi jednocześnie wzrost ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne. W związku z powyższym istotnym jest zwiększenie efektywności procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, m.in. poprzez wzmocnienie mechanizmów kontrolnych, w celu ograniczania możliwości wystąpienia zdarzeń operacyjnych, generujących straty.

Celem strategicznym w zakresie systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa, jako istotnego elementu ryzyka operacyjnego, jest:

1. bieżące dostosowywanie systemu do wymogów prawa,
2. wprowadzanie nowych produktów,
3. wprowadzanie nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych,
4. monitorowanie zgodności z zaleceniami Rekomendacji D.

W Rejonowym Banku Spółdzielczym w Bychawie ryzyko operacyjne definiowane jest jako możliwość poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, strat wynikających z przyczyn zewnętrznych. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku obejmuje: identyfikację, pomiar, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka w sposób ciągły.

Ryzyko operacyjne obejmuje wszystkie istotne obszary działalności Banku, w tym produkty, procesy i systemy. Uwzględnia czynniki zewnętrzne, tj. otoczenie, w którym działa Bank oraz czynniki wewnętrzne takie jak: struktura organizacyjna Banku, specyfika działalności, użytkowane systemy informatyczne, specyfikę klientów, skargi klientów, jakość kadr.

Profil ryzyka określany jest na podstawie danych zebranych w procesie identyfikacji i oceny zdarzeń operacyjnych z wszystkich jednostek / komórek organizacyjnych Banku, po dokonaniu analizy i oceny tych danych przez Zespół zarządzania ryzykami i analiz. Wyniki analiz prezentowane są w cyklach kwartalnych Zarządowi Banku, zaś w cyklach półrocznych Radzie Nadzorczej.

Zarządowi Banku prezentowana jest również bieżąca informacja o istotnych stratach operacyjnych.

W ramach pomiaru ryzyka operacyjnego gromadzone są dane o zdarzeniach operacyjnych z uwzględnieniem ich skutków. Dane dotyczące zdarzeń operacyjnych gromadzone są w podziale na kategorie zdarzeń operacyjnych w systemie NOVUM BANK.

Ryzyko operacyjne monitorowane jest we wszystkich obszarach działania Banku, z zastosowaniem mechanizmów zapewniających szybkie wykrycie i weryfikację słabości występujących w systemie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Do oceny ryzyka operacyjnego Bank wykorzystuje Kluczowe Wskaźniki Ryzyka Operacyjnego (KRI) oraz dane o identyfikowanych zdarzeniach i zagrożeniach z zakresu ryzyka operacyjnego a także stratach spowodowanych przez to ryzyko.

Stosowane przez Bank mechanizmy zarządzania ryzykiem operacyjnym mają zapewnić bezpieczną, niezakłóconą i ciągłą działalność Banku poprzez osiągnięcie takiego poziomu organizacyjnego i technicznego, który w znaczny sposób ograniczy lub wyeliminuje powstawanie zdarzeń operacyjnych.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności

1. Bank posiada sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności zawarte w Instrukcji zarządzania ryzykiem braku zgodności w Rejonowym Banku Spółdzielczy w Bychawie oraz w Polityce zgodności.
2. Celem bezpośrednim zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczenie strat finansowych i niefinansowych, spowodowanych brakiem zgodności przepisów wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi lub nie przestrzeganiem wewnętrznych regulacji bankowych.
3. Celem pośrednim jest ograniczanie występowania ryzyka prawnego oraz ryzyka operacyjnego, stanowiących podstawę występowania ryzyka braku zgodności.
4. Realizacja tych celów wymaga wprowadzenia w Banku procedur, umożliwiających monitorowanie, pomiar, raportowanie oraz kontrolowanie ryzyka, na które może być narażony w wyniku nie przestrzegania wewnętrznych lub zewnętrznych regulacji.
5. Wszystkie zdarzenia ryzyka braku zgodności w Banku oraz pomiar ich skutków powinny być ujęte w Rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego, którego zasady są określone w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym.
6. Raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności odbywa się w cyklach rocznych do Zarządu i Rady Nadzorczej.

Zarządzanie ryzykiem biznesowym (wyniku finansowego)

Celem strategicznym w zakresie ryzyka wyniku finansowego jest wypracowanie takiej wielkości zysku, który zagwarantuje stały wzrost funduszy własnych, dostosowany do poziomu podejmowanego ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem wyniku finansowego jest elementem zarządzania ryzykiem biznesowym i obejmuje proces planowania, w tym planowania wieloletniego (strategia rozwoju) oraz monitorowania wykonania planu.

Realizacja celu strategicznego w zakresie ryzyka biznesowego (w tym wyniku finansowego) odbywa się poprzez podejmowanie następujących działań:

1. Angażowanie się Banku w lokalny rozwój poprzez współpracę z klientami i jednostkami samorządu terytorialnego,
2. Analiza potrzeb klientów i rozpoznanie możliwości ich zaspokajania,
3. Analiza konkurencji w zakresie rozwoju oferty oraz polityki cenowej,
4. Dostosowanie oferty produktowej oraz cenowej do oczekiwań klientów,
5. Zapewnienie konkurencyjności cen oferowanych produktów,
6. Elastyczność w zakresie konstrukcji produktów oraz negocjowania cen,
7. Prowadzenie działań promocyjnych i reklamowych, w tym współpraca z Bankiem Zrzeszającym, udział w lokalnych imprezach (np. dożynki itp.),
8. Aktywizacja sprzedaży poprzez szkolenia sprzedażowe, budowanie postaw prosprzedażowych,
9. Optymalizacja kosztów poprzez między innymi automatyzację procesów obsługi klienta oraz procesów sprawozdawczych.

Bank w ramach procesu planowania określa plany sprzedażowe, przeprowadza analizę czynników

mogących mieć wpływ na wynik finansowy, tworzy plany działań awaryjnych mających na celu wypracowanie założonych wyników finansowych.

Informacja o stopniu realizacji planów ekonomiczno - finansowych oraz strategicznych jest okresowo raportowana Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej, zgodnie z Systemem Informacji Zarządczej.

Ryzyko kapitałowe:

Poziom funduszy własnych Banku powinien być dostosowany (adekwatny) do skali, złożoności i profilu ryzyka Banku.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) sukcesywne zwiększanie wysokości funduszy własnych,
- 2) zapewnienie odpowiedniej struktury funduszy własnych,
- 3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE.
- 4) Optymalne zarządzanie ryzykiem bankowym.

Poziom funduszy własnych:

1. Bank jest zobowiązany utrzymywać Kapitał założycielski w wysokości nie niższej niż równowartość 1 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.
2. Bank jest zobowiązany do utrzymywania sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
 - 1) suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie Prawo bankowe, powiększonych o bufory kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny), z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w pakiecie CRD IV / CRR.
 - 2) oszacowana przez bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny), powiększona o bufory kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny), z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w pakiecie CRD IV / CRR.
3. Bank jest zobowiązany do utrzymywania łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) na poziomie co najmniej 13,25%, oraz współczynnika kapitału TIER 1 (T1) na poziomie nie niższym niż 10,25%.
4. W przypadku obniżenia łącznego wskaźnika kapitałowego poniżej poziomu 13,25%, Bank przeprowadza szczegółową analizę wymogów kapitałowych kształtujących poziom łącznego wskaźnika kapitałowego oraz podejmuje działania ograniczające poszczególne rodzaje ryzyka.
5. Bank jest zobowiązany do przeprowadzenia przeglądu i weryfikacji procesu szacowania

i utrzymania kapitału wewnętrznego nie rzadziej niż raz do roku, w celu zapewnienia, że proces ten jest kompleksowy i odpowiedni do charakteru, skali i złożoności działalności.

6. Niezależnie od rocznych przeglądów, proces szacowania kapitału wewnętrznego jest odpowiednio dostosowywany w szczególności w sytuacji pojawienia się nowych rodzajów ryzyka, znaczących zmian w strategii i planach działania oraz środowisku zewnętrznym, w którym działa Bank.

7. Bank dostosowuje strategię i politykę budowy funduszy własnych do wymagań pakietu CRD IV / CRR. Bank spełnia normy kapitałowe określone w pakiecie CRD IV / CRR .

Budowa funduszy własnych:

1. Podstawowym źródłem budowy funduszy własnych jest wynik finansowy.
2. Wieloletni plan budowy funduszy własnych (cele kapitałowe, oczekiwana wielkość kapitałów, polityka dywidendowa) Bank ujmuje w zatwierdzanej przez Radę Nadzorczą Strategii działania, natomiast szczegółowe zamierzenia w tym zakresie ujęte są w Polityce kapitałowej, stanowiącej założenia do planu ekonomiczno-finansowego.
3. Bank analizuje wpływ wystąpienia warunków skrajnych (spadek funduszy, wzrost wymogów kapitałowych) na wskaźnik kapitałowy i na podstawie tych analiz opracowuje i weryfikuje plany awaryjne w zakresie adekwatności kapitałowej.
4. Bank wykorzystuje testy warunków skrajnych do określania buforu kapitału w postaci nadwyżki ponad wymagalny minimalny wskaźnik kapitałowy oraz w postaci określonych w Polityce kapitałowej planów awaryjnych zwiększenia funduszy własnych.
5. Bank w rocznych planach finansowych oraz w planach perspektywicznych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank funduszy własnych.
6. Strategia kształtowania funduszy własnych podlega analizie pod względem jej dostosowania do aktualnej sytuacji Banku po zakończeniu każdego roku kalendarzowego.
7. Wieloletni plan funduszy własnych zawarty jest w Strategii działania Banku.
8. Bank dąży do kształtowania zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla bieżącej i przyszłej adekwatności kapitałowej banku.
9. W celu ograniczenia zagrożeń, o których mowa w ust. 4, w banku ustalane są odpowiednie limity dotyczące inwestycji kapitałowych w podmiotach finansowych.
10. Bank w planach finansowych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi banku, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez bank funduszy własnych banku, które winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania oraz wyliczeń dotyczących dodatkowych wymogów kapitałowych.

Wymogi kapitałowe:

1. Bank tworzy minimalne wymogi kapitałowe na ryzyka ujęte w Rozporządzeniu UE.
2. Bank analizuje inne istotne rodzaje ryzyka, na które tworzy dodatkowe wymogi kapitałowe.
3. W ramach kapitałowej określone są limity alokacji kapitału z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dostosowane do skali, złożoności i poziomu ryzyka występującego w Banku.
4. Analizie poddaje się przestrzeganie ww. limitów, a każde przekroczenie jest sygnalizowane

Zarządowi i Radzie Nadzorczej wraz z informacjami na temat podjętych działań w celu uniknięcia takiej sytuacji w przyszłości.

5. Bank dokonuje okresowego przeglądu procesu szacowania wymogów wewnętrznych. Wyniki przeglądu są prezentowane Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

6. Bank dąży do kształtowania jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego) tak, aby nie stanowiło ono przekroczenia limitów, o których mowa w Rozporządzeniu 575/2013 UE.

7. Ustalane przez Bank plany w zakresie kapitału wewnętrznego oraz poziomu wyznaczanego wewnętrznego wymogu kapitałowego są dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania.

Zarządzanie ryzykami:

1. Bank podejmuje ryzyko na poziomie zapewniającym utrzymanie łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) na poziomie nie niższym niż 13,25%,

2. W cyklach co najmniej rocznych Bank dokonuje weryfikacji istotności ryzyk, uwzględniając kryteria ilościowe i jakościowe.

3. Bank tworzy procedury zarządzania ryzykami istotnymi w Banku, zatwierdzane przez Zarząd Banku.

4. Procedury zawierają zapisy dotyczące przekształcania miar ryzyka na wymogi kapitałowe.

5. Bank podejmuje ryzyko odpowiednio do posiadanych funduszy własnych.

Długofalowe cele kapitałowe:

1. Realizacja celów kapitałowych odbywa się poprzez podejmowanie decyzji kapitałowych z zakresu struktury finansowania, podziału zysku oraz polityki dywidendowej.

2. Bank przyjmuje następujące długoterminowe cele kapitałowe:

1) dąży do posiadania funduszy własnych banku zapewniających utrzymanie łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) na poziomie co najmniej 13,25%;

2) dąży do uzyskania następującej struktury funduszy podstawowych:

a) fundusz udziałowy: maksimum 30%,

b) pozostałe fundusze łącznie: minimum 70%;

3) przeznacza co najmniej 90% wypracowanego zysku rocznego netto na zwiększenie funduszy własnych banku; poziom odpisów z zysku jest uwarunkowany m.in.:

a) strategią rozwoju banku,

b) bieżącą adekwatnością kapitałową banku,

c) zmiennością wyniku finansowego netto,

d) obecną i przewidywaną sytuacją makroekonomiczną,

e) funkcjonowaniem w ramach Systemu Ochrony Instytucjonalnej;

4) dąży do uzyskania takiej struktury funduszu udziałowego, aby suma znaczących pakietów udziałów, czyli pakietów przekraczających 5% funduszu udziałowego, nie przekroczyła 30% funduszu udziałowego Banku;

5) dąży do uzyskania zaangażowania kapitałowego w akcje Banku Zrzeszającego na poziomie od minimum 7% do maksymalnie 10% uznanego kapitału Banku;

2. Organizacja zarządzania ryzykiem,

1. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

- a) Rada Nadzorcza,
- b) Zarząd,
- c) Komitet Kredytowy,
- d) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz,
- e) Komórka ds. zgodności
- f) Audyt wewnętrzny, realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS
- g) Pozostali pracownicy Banku.

2. Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należy:

- 1. **Rada Nadzorcza** dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada Banku zatwierdza w planie ekonomiczno-finansowym ogólny poziom (profil) ryzyka Banku (apetyt na ryzyko).
- 2. **Zarząd** Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku.
- 3. **Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym** – odpowiada za dostarczanie Radzie Nadzorczej i Zarządowi rzetelnych sprawozdań w zakresie zarządzania ryzykiem istotnym. W Banku funkcję ww. Członka Zarządu pełni Prezes Zarządu.
- 4. **Komitet Kredytowy** uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych oraz ich klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu Kredytowego”
- 5. **Komórka monitorująca ryzyko** monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Komórki to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.
- 6. **Komórka ds. zgodności** – opracowuje wewnętrzne regulacje w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, monitoruje ryzyko braku zgodności poprzez prowadzenie działań wyjaśniających oraz testy zgodności, sporządza raporty w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej, odpowiada za spójność regulacji wewnętrznych Banku.

7. **Audyt wewnętrzny** ma za zadanie kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Audyt dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku. Zadania audytu wewnętrznego Bank powierza na podstawie umowy ochrony Jednostce zarządzającej systemem ochrony.
8. **Pozostali pracownicy Banku** mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

STRUKTURA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W REJONOWYM BANKU SPÓŁEDZIELCZYM W BYCHAWIE

Bank zapewnia niezależność działalności operacyjnej, która generuje ryzyko od niezależnej oceny ryzyka, przeprowadzanej przez Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz.

System kontroli ryzyka stanowi znaczący element systemu zarządzania bankiem i obejmuje:

- a. Adekwatny proces identyfikacji i oceny poszczególnych rodzajów ryzyka,
- b. Strategie, polityki, procedury i plany,
- c. Adekwatne systemy informacji zarządczej,
- d. Proces regularnego przeglądu i oceny działania Banku z zasadami polityki/strategii oraz procedurami.

3. Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w instytucji, dającego pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku,

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku, o którym mowa w art. 453 ust. 1 lit. e) Rozporządzenia CRR, zawarte jest w Załączniku nr 1 do niniejszej Informacji.

4. Zatwierdzone przez Zarząd zwięzłe oświadczenie na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze Strategią działalności. Przedmiotowe oświadczenie zawiera kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem, w tym interakcji między profilem ryzyka instytucji a tolerancją na ryzyko określoną przez Radę Nadzorczą,

Oświadczenie na temat ryzyka, zgodne z wymogami art. 435 ust. 1. lit f) Rozporządzenia CRR, w którym omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierające kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarte jest w Załączniku nr 2 do niniejszej Informacji.

5. Opis systemu informacji zarządczej,

Wprowadzony w Banku System Informacji Zarządczej, zwany dalej SIZ, opiera się na następujących założeniach:

- 1) informacje będące przedmiotem niniejszej instrukcji powinny pozwolić na pełną ocenę działalności Banku przez odpowiednie organy Banku,
- 2) Zarząd określa kluczowe obszary polityki zarządzania ryzykami, ze szczególnym uwzględnieniem polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, które będą podlegać bezpośredniej kontroli Zarządu,
- 3) uwzględniając założenia zawarte w pkt. 1, powyższe informacje powinny pozwolić na dokonanie odrębnej oceny każdej jednostki i komórki organizacyjnej Banku oraz wszystkich istotnych obszarów działania Banku,
- 4) przyjmuje się, że nadzór nad funkcjonowaniem SIZ sprawuje Zarząd, który ponosi również odpowiedzialność za jego prawidłowe funkcjonowanie,
- 5) w przyjętym systemie informacje zarządcze przekazywane są w sposób rzetelny i przejrzysty.
- 6) Jakość informacji jest oceniana przez Zarząd Banku w oparciu min. o badania biegłego rewidenta, wyniki kontroli wewnętrznej oraz kontroli zewnętrznych.
- 7) System informacji zarządczej podlega badaniu w ramach audytu wewnętrznego.

W ramach SIZ wyróżnia się następujące rodzaje informacji:

- 1) o charakterze strategicznym dla Banku,
- 2) dotyczące realizacji celów strategicznych i polityk Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej,
- 3) dotyczące monitorowania poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 4) ocena adekwatności kapitałowej,
- 5) dotyczące oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej Banku (ryzyko biznesowe), uwzględniającej:

- a) wykonanie planu ekonomiczno-finansowego (w tym przez poszczególne jednostki i komórki organizacyjne),
- b) strukturę aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych,
- c) strukturę przychodów i kosztów,
- d) wyniki osiągnięte na każdym poziomie rachunku zysków i strat,
- e) uzyskane wskaźniki ekonomiczne, określające akceptowalny poziom ryzyka.
- 6) realizacji zadań wynikających w regulacji zewnętrznych, w tym rekomendacji nadzorczych,
- 7) dotyczące realizacji kontroli wewnętrznej i audytu Banku.

W realizacji informacji zarządczej uczestniczą następujące organy statutowe i komórki organizacyjne Banku:

- a. Rada Nadzorcza,
- b. Zarząd,
- c. Wiceprezes ds. finansowo księgowych
- d. Zespół zarządzania ryzykami i analiz,
- e. Zespół rachunkowo - sprawozdawczy,
- f. Zespół analityków kredytowych,
- g. Stanowisko obsługi informatycznej (ASI),
- h. Zespół ds. zgodności, organizacyjnych i kadr,
- i. Administrator Bezpieczeństwa Informacji (ABI).

Bieżącą analizę poziomu ryzyka bankowego dokonuje Zespół zarządzania ryzykami i analiz.

Opracowane analizy dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka oraz adekwatności kapitałowej, przekazywane są Zarządowi według poniższych zasad:

- 1) Codziennie Zarząd otrzymuje wyliczenie nadzorczych miar płynności oraz prognozę płynności w celu lokowania środków z rachunku bieżącego.
- 2) Miesięcznie Zarząd otrzymuje skróconą informację na temat ogólnej sytuacji finansowej Banku w terminie do 10 dnia roboczego następującego po upływie miesiąca, którego dotyczy analiza.
- 3) W cyklach miesięcznych Zarząd otrzymuje analizę ryzyka płynności, stopy procentowej i kredytowego oraz minimalnego współczynnika wypłacalności w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy ww. analiza,
- 4) w zakresie poziomu ryzyka kredytowego, analiza zostaje przekazana w terminie:
 - a) do 20 dnia miesiąca następującego po upływie miesiąca, którego dotyczy analiza - analiza wysokości i struktury portfela kredytowego, wykonania limitów oraz poziomu rezerw celowych,
 - b) do końca miesiąca po upływie kwartału w zakresie klasyfikacji ekspozycji kredytowych,
 - c) raz na kwartał do końca pierwszego miesiąca po zakończeniu kwartału - analiza ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie zgodnie z rekomendacją „S” oraz analiza kredytów detalicznych, zgodnie z rekomendacją „T”.
 - d) do 30 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza - analiza windykacji i restrukturyzacji kredytów w sytuacji zagrożonej.
- 5) W zakresie ryzyka operacyjnego – analiza zostaje przekazana w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza,
- 6) W zakresie ryzyka braku zgodności - analiza zostaje przekazana Zarządowi raz w roku w terminie do 20 dnia stycznia.
- 7) W zakresie adekwatności kapitałowej informacja dla Zarządu przekazywana jest do 15 dnia miesiąca następującego po kwartale, którego dotyczy.

- 8) w zakresie ryzyka walutowego, z uwagi na nieznaczące zaangażowanie w działalność dewizową analizy sporządzane są kwartalnie - do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza.
- 9) Raz w roku do końca grudnia – weryfikacja przyjętych procedur w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową, w tym limitów, testów warunków skrajnych, planów awaryjnych itp.
- 10) Raz w roku do końca grudnia – weryfikacja dokumentacji przekazywanej na zewnątrz.
- 11) W zakresie pogłębionej analizy płynności długoterminowej – analiza zostaje przekazana w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po upływie III kwartału.

Zarząd, uwzględniając dane uzyskiwane od komórek organizacyjnych składa Radzie Nadzorczej sprawozdanie w zakresie poziomu każdego rodzaju ryzyka występującego w Banku oraz adekwatności kapitałowej:

- 1) w cyklach kwartalnych Rada Nadzorcza – otrzymuje analizę wykonania planu ekonomiczno - finansowego, w tym planów sprzedażowych w podziale na placówki, ocenę efektywności pracy placówek oraz sytuacji finansowej Banku.
- 2) Co najmniej raz na kwartał Rada Nadzorcza otrzymuje – syntetyczną informację na temat realizacji strategii i polityk w zakresie zarządzania ryzykami uwzględniającą analizę poziomu istotnych ryzyk.
- 3) raz w roku Rada Nadzorcza otrzymuje analizę poziomu ryzyka braku zgodności.
- 4) Raz w roku – analizę realizacji strategii rozwoju Banku, w tym analiza realizacji strategii informatyzacji.
- 5) Raz w roku – weryfikacja polityki informacyjnej oraz polityki wynagradzania.

III. Informacje wynikające z Rekomendacji „P” (rekomendacja 18)

- a. Rola i zakres odpowiedzialności właściwych komitetów oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza Banku:
 - a) Nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem płynności,
 - b) Zatwierdza Strategię działania Banku, Strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym ryzyka płynności oraz roczny Plan ekonomiczno-finansowy, w którym określa się strukturę aktywów pod kątem płynności.
 - c) Zatwierdza Politykę handlową, która obejmuje działania mające na celu zapewnienie stabilności bazy depozytowej Banku (polityka płynności) – stanowiącą założenia do rocznego planu ekonomiczno-finansowego.
 - d) Zatwierdza strukturę organizacyjną, zapewniającą rozdzielenie funkcji operacyjnych od oceny ryzyka płynności.
 - e) Zatwierdza metody szacowania wymogów wewnętrznych oraz limity alokacji kapitałów z tytułu ryzyka płynności.
 - f) Nie rzadziej niż raz na kwartał, analizuje raporty o poziomie płynności Banku, ponoszonym przez Bank ryzyko płynności, wykorzystaniu limitów ostrożnościowych i skutkach decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, oraz zapewnia, by Zarząd Banku podejmował odpowiednie działania naprawcze w sytuacji wystąpienia problemów.

- g) Określa akceptowany ogólny poziom ryzyka Banku, wyrażony za pomocą wskaźników Banku, ujętych w rocznym planie ekonomiczno-finansowym.
- h) Pełni funkcję kontrolną w odniesieniu do zarządzania ryzykiem płynności podejmowanym przez Bank.
- i) Ocenia realizację strategii oraz polityki w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, zgodnie z zapisami Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.

2. Zarząd Banku:

- a) Odpowiada za stworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem płynności (opracowanie pisemnych zasad oraz procedur), oraz za realizację zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą strategii, polityk i planów w zakresie ryzyka płynności, a także sprawuje nadzór nad efektywnym procesem zarządzania tym ryzykiem,
- b) Odpowiada za ustanowienie procesu zarządzania ryzykiem płynności w sposób zapewniający utrzymanie płynności śróddziennej, bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej, w normalnych warunkach, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych.
- c) Uruchamia odpowiednie do sytuacji plany awaryjne,
- d) Sprawuje kontrolę nad stworzeniem odpowiedniego systemu raportowania,
- e) Odpowiada za dostosowanie rodzajów i wielkości ryzyka oraz procesu zarządzania do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu,
- f) Odpowiada za przydzielenie adekwatnych środków technicznych (zapewniających sprawne gromadzenie i przetwarzanie informacji dla celów zarządzania ryzykiem płynności) oraz dobór personelu do zarządzania ryzykiem płynności,
- g) Przeprowadza co najmniej raz w roku przegląd zasad zarządzania ryzykiem płynności oraz oceny mechanizmów kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem, wprowadzając w razie potrzeby (w razie poważnych zmian profilu działalności Banku lub zasadniczych zmian sytuacji rynkowej), niezbędne korekty i udoskonalenia,
- h) Zatwierdza rodzaje i wysokość limitów obowiązujących w Banku.

3. Komórka zarządzająca odpowiedzialna jest za:

- a) Utrzymanie środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym w ilości zapewniającej:
 - wywiązywanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań Banku,
 - utrzymanie rezerwy obowiązkowej na wymaganym przepisami NBP poziomie,
- b) Bieżące zarządzanie środkami pieniężnymi w kasach Banku,
- c) Dokonywanie codziennego (w każdym dniu sprawozdawczym, określonym przepisami) wyznaczania nadzorczych miar płynności (wymogów płynności) i ich dokumentowania, w zakresie obowiązującym Bank na podstawie:
 - przepisów Rozporządzenia Parlamentu i Komisji (UE) nr 575/2013, Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) nr 61/2015,
 - przepisów Uchwały KNF nr 386/2008, w zakresie obowiązującym Bank.
- d) Utrzymywanie krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej płynności Banku,
- e) Maksymalizowanie dochodów z przeprowadzanych transakcji (zapewnienie maksymalizacji dochodów, przy jednoczesnym utrzymaniu bezpiecznego poziomu ryzyka płynności),

- f) Prawdliwość i bezpieczeństwo zawieranych transakcji,
 - g) Identyfikację zagrożeń mających wpływ na płynność finansową Banku,
 - h) Przygotowywanie propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością śróddzienną, bieżącą i krótkoterminową,
 - i) Sporządzanie analizy i prognozy przepływów pieniężnych,
 - j) Lokowanie nadwyżek środków.
4. Komórka monitorująca:
- a) Monitoruje i analizuje poziom ryzyka płynności,
 - b) Opracowuje i weryfikuje limity dotyczące ryzyka płynności,
 - c) Analizuje wpływ obecnej i przyszłej sytuacji na rynku międzybankowym i sytuacji ogólnogospodarczej na ryzyko płynności Banku,
 - d) Sporządza informacje zawierające ocenę ryzyka płynności wraz ze stosownymi wnioskami dla Zarządu i Rady Nadzorczej, w zakresie i w terminach określonych w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.
 - e) Opracowuje i weryfikuje metody analizy ryzyka płynności,
 - f) Wylicza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka płynności.
 - g) Dokonuje ocen ryzyka nowo wprowadzanych produktów bankowych.
5. Każdy pracownik Banku zobowiązany jest do:
- a) Realizacji Strategii, planów i polityk Banku w zakresie pozyskiwania depozytów i udzielania kredytów,
 - b) Zgłaszania kierownictwu informacji o niepokojących sygnałach, mogących wpłynąć niekorzystnie na sytuację Banku (obserwacja zachowań klientów),
 - c) Dbania o jak najlepszy wizerunek Banku, oraz do rzetelnej obsługi klientów,
 - d) Kształtowania pozytywnych relacji z klientami Banku.

b. Działalność w zakresie pozyskiwania finansowania

Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, ludności i budżetu.

Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, tak aby Bank mógł otwierać, po stronie aktywnej, pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym. Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności. Zarządzanie bazą depozytową Banku poprzez przyjęty limit koncentracji zakłada ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.

Bank bada zachowania rynku, w tym poziom cen w celu utrzymania konkurencyjnej oferty.

Przyjmowane przez Bank lokaty walutowe - ze względu na ich relatywnie niski udział w ogólnej strukturze przyjmowanych lokat ogółem - nie stanowią obecnie zagrożenia dla jego płynności. Jednakże, wraz z rozwojem działalności walutowej, w coraz większym stopniu Bank narażony będzie na ryzyko płynności wynikające z przepływów walutowych. Ze względu na aktualną skalę tej działalności, Bank będzie dążył do pełnego zrównoważenia niedopasowania aktywów i pasywów walutowych.

Bank prowadzi aktywną politykę cenową (polityka stóp procentowych) zapewniającą pozyskanie depozytów.

Bank prowadzi działania marketingowe (w tym działania inicjowane w ramach Zrzeszenia) opisane w Strategii rozwoju oraz w Założeniach do planu, mające na celu zwiększanie bazy depozytowej.

c. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością

Funkcje skarbowe i funkcje zarządzania płynnością są w pełni scentralizowane w skali Banku.

d. Zasady funkcjonowania w ramach zrzeszenia

Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. Bank Zrzeszający na rzecz Banku realizuje następujące działania tj. m.in.: prowadzi rozliczenia pieniężne Banku, prowadzi rachunki bieżące Banku, gromadzi nadwyżki środków pieniężnych oferuje możliwości zakupu za pośrednictwem Banku Zrzeszającego bonów pieniężnych i skarbowych papierów wartościowych, udziela w miarę potrzeb dopuszczalnego debetu w rachunku bieżącym, lokat oraz innych kredytów i pożyczek w ramach przyznanego limitu zaangażowania finansowego.

e. Rozmiar i skład nadwyżki płynności

Nadwyżka płynności - składniki	31.12.2016
Podstawowa	49.864,50
Uzupełniająca	0,00
Nadwyżka płynności razem	49.864,50

f. Normy płynności oraz inne regulacyjne normy dopuszczalnego ryzyka

Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość
M1	Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem $((A1+A2) / A6)$	0,20	0,42
M2	Współczynnik pokrycia aktywów niepięnych funduszami własnymi $(B1 / A5)$	1,00	3,37
LCR	(liquidity coverage ratio) – relacja aktywów płynnych do wypływów netto	0,80	7,75

g. Luka płynności zawierająca kilka najbliższych przedziałów dla pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz otrzymane na tej podstawie skumulowane luki płynności

Podstawowe wskaźniki płynności	LIMIT	grudzień 2016
1. bieżąca - do 7 D	min. 1,0	3,41
2. krótkoterminowa - do 1 M	min. 1,0	3,38
3. płynność - do 3 M	min. 0,9	2,63

4. płynność - do 6 M	min. 0,9	2,73
3. średniookresowa - do 12 M	min. 0,9	1,60
4. długookresowa - do 5 lat	max. 1,2	1,06
Luka skumulowana (w tys.zł)		
a'vista		-2 587
pow. 24 h do 7 dni		45 535
pow. 7 dni do 1 m		45 571
A'vista, do 1 m-ca		45 571
1-3 m-ce		42 133
3-6 m-ce		45 466
6-12 m-ce		31 874
1-3 lat		17 799
3-5 lat		7 632
5-10 lat		-10 384
10-20 lat		-13 756
Inne		-6 715

h. Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu

Rejonowy Bank spółdzielczy w Bychawie może regulować swoją płynność płatniczą w Banku Zrzeszającym poprzez kredyt płynnościowy do wysokości zabezpieczenia depozytu obowiązkowego.

i. Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank

Do głównych źródeł występowania ryzyka płynności w Banku zalicza się:

- 1) Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów Banku,
- 2) Ryzyka związane ze stroną pasywną bilansu Banku:
 - a) Ryzyko nieprzewidywalnego zachowania się deponentów,
 - b) Ryzyko związane ze zdolnością pozyskania depozytów, oraz zaciągania kredytów i pożyczek,
 - c) Ryzyko poniesienia nieplanowanych kosztów, powodujące obniżenie wyniku finansowego Banku;
- 3) Ryzyka związane ze stroną aktywną bilansu Banku:
 - a) Ryzyko braku wystarczającej ilości aktywów płynnych, lub możliwości zbycia tych aktywów,
 - b) Ryzyko braku wystarczającej ilości środków pieniężnych w kasach Banku,
 - c) Ryzyko niedotrzymania terminów spłat kredytów oraz innych należności;
- 4) Ryzyko dużych koncentracji zobowiązań i należności,
- 5) Inne czynniki wpływające na ryzyko płynności Banku, do których zaliczamy:
 - a) Wzrost aktywów niepracujących,
 - b) Brak możliwości pozyskiwania nowych klientów,
 - c) Zmiany przepisów prawnych, mogących wpłynąć na spadek depozytów w Banku.

j. Dywersyfikacja źródeł finansowania banku,

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- a) oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego i budżetowego,
- b) ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- c) różne terminy wymagalności depozytów,
- d) różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące

k. Techniki ograniczania ryzyka płynności

Poza dywersyfikacją źródeł finansowania Bank stosuje następujące techniki ograniczania ryzyka płynności:

- a) stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności,
- b) kształtowanie struktury aktywów i pasywów (zapadalności/wymagalności) w taki sposób, aby dopasować ją do potrzeb wynikających z cyklu działalności Banku,
- c) utrzymywanie odpowiednich zasobów aktywów płynnych dla zapewnienia nieprzewidzianego zapotrzebowania na środki, na poziomie uzależnionym od stabilności depozytów oraz prawdopodobieństwa szybkiego wzrostu portfela kredytowego,
- d) ograniczanie koncentracji wobec udziałowców i klientów powiązanych oraz innych nadmiernych zaangażowań,
- e) wyodrębnienie stabilnych źródeł finansowania i podejmowanie działań w celu ich powiększenia,
- f) utrzymywanie zróżnicowanej bazy depozytowej, zarówno w kategoriach terminowości, jak i podmiotowości klientów (ograniczanie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania),
- g) trafne prognozy krótko-, średnio- i długoterminowe dotyczące przepływów pieniężnych,
- h) kształtowanie właściwych relacji z klientami – zarówno kredytobiorcami, jak i deponentami – w celu
- i) zmniejszenia niepewności co do ewentualnych zachowań w momencie powstania sytuacji kryzysowej,
- j) systematyczne przeprowadzanie testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka płynności,
- k) systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie
- l) działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- m) umowa z Bankiem Zrzeszającym umożliwiającą przyjęcie lokat lub zaciąganie kredytów i pożyczek.

l. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności.

1. Baza depozytowa - suma środków przyjętych przez Bank od osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz podmiotów finansowych z wyłączeniem banków,
2. Osad we wkładach (depozyty stabilne) - wyznaczona metodami statystycznymi wartość depozytów, która w okresie próby (12 miesięcy) pozostaje niezmienna, tj. niewrażliwa na zmieniające się warunki rynkowe;

3. Duży depozyt – suma wszystkich depozytów przyjętych od jednego deponenta, która przekracza 0,5% bazy depozytowej w przypadku osób fizycznych oraz 1% dla podmiotów gospodarczych.
4. Wcześniejsza spłata kredytów - dotyczy spłat rat kapitałowych kredytu przed zadeklarowanym terminem umownym, co skutkuje całkowitym wygaśnięciem zadłużenia klienta wobec Banku,
5. Dzień sprawozdawczy – dzień, na który Bank oblicza nadzorcze miary płynności, przy czym dla obliczeń nadzorczych miar płynności dniem sprawozdawczym jest każdy dzień roboczy;
6. LCR - wskaźnik pokrycia wypływów netto określony w art. 4 Rozporządzenia Delegowanego Komisji UE nr 61/2015
7. Limity ostrożnościowe – minimalna lub maksymalna granica określająca dopuszczalną wielkość pozycji lub wskaźnika, mają na celu zachowanie właściwego poziomu narażenia Banku na ryzyko płynności;
8. Luka płynności (urealniona) - zestawienie niedopasowania terminów płatności bilansowych i pozabilansowych pozycji aktywów i pasywów Banku, sporządzane z wykorzystaniem technik oceny realnych przepływów gotówkowych, tj. między innymi analizy osadu we wkładach, zrywalności depozytów oraz wcześniejszych spłat kredytów,
9. Nadwyżka płynności – suma pozycji bilansowych zaliczanych do aktywów płynnych.
10. Płynność finansowa - zdolność do wymiany aktywów na gotówkę, celem uregulowania swoich bieżących zobowiązań; utrzymanie odpowiedniej płynności oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych, aby sprostać obecnemu lub potencjalnemu zapotrzebowaniu na te środki ze strony klientów (deponentów i kredytobiorców) Banku; płynność polega na zdolności do finansowania aktywów, terminowego wywiązywania się ze zobowiązań i przetrwania spadku depozytów w toku sezonowej działalności Banku, jak również w rozmaitych innych dających się przewidzieć warunkach;
11. Płynność śróddzienna - zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu.
12. płynność bieżąca - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni,
13. Płynność krótkoterminowa - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
14. Płynność średnioterminowa - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
15. Płynność długoterminowa - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
16. Płynność rynku (produktu) - możliwość łatwej zamiany na gotówkę w wymaganym czasie określonych produktów na rynku bez znacznych strat finansowych na tych produktach;

17. Podmioty regulowane - zgodnie z ustawą o nadzorze uzupełniającym zaliczają się do nich w szczególności: banki, oddziały instytucji kredytowych, banki zagraniczne, zakłady ubezpieczeń, firmy inwestycyjne;
18. podmioty niebankowe - kategoria klientów obejmująca gospodarstwa domowe, przedsiębiorstwa, instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych oraz sektor instytucji rządowych i samorządowych,
19. Rezerwa płynności – aktywa zabezpieczające utrzymanie płynności płatniczej,
20. Ryzyko finansowania - zagrożenie niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank z zobowiązań finansowych, takich jak płatności i zabezpieczenia, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, bądź w całości, bądź związane z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.
21. Ryzyko płynności - zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat;
22. Ryzyko płynności śróddziennej - zagrożenie utraty zdolności do realizacji zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu
23. Ryzyko płynności rynku (produktu) - zagrożenie utraty możliwości zamiany na gotówkę w wymaganym czasie określonych produktów na rynku, powodujące konieczność poniesienia znacznych strat finansowych na tych produktach;
24. Termin płatności (zapadalności/wymagalności) - termin zapadalności lub wymagalności liczony od dnia, na który sporządzane jest zestawienie terminów płatności wynikających z umowy;
25. Transakcje zawierane na rynku hurtowym:
 - a. transakcje zawierane z podmiotami regulowanymi,
 - b. operacje dokonywane w ramach świadczenia usług pośrednictwa finansowego na rachunkach własnych w imieniu klienta.

Pomiar płynności finansowej Banku prowadzi się z wykorzystaniem poniższych wskaźników:

1) Płynności, tj.:

- a) Płynności bieżącej – do 7 dni,
- b) płynności krótkoterminowej - do 1 miesiąca,
- c) płynności średnioterminowej - do 12 miesięcy,
- d) płynności długoterminowej - powyżej 12 miesięcy.

2) dotyczących wielkości aktywów płynnych:

- a) udziału aktywów płynnych w aktywach ogółem
- b) stopnia pokrycia aktywami płynnymi depozytów niestabilnych.

- 3) dotyczących zaangażowania w działalność kredytową :
 - a) udziału portfela kredytowego w aktywach ogółem,
 - b) udziału zobowiązań pozabilansowych udzielonych w aktywach ogółem.
- 4) dotyczących stabilności bazy depozytowej:
 - a) udział depozytów stabilnych w bazie depozytowej (współczynnik osadu),
 - b) udziału, tzw. dużych depozytów w bazie depozytowej ogółem,
 - c) stopnia pokrycia portfela kredytowego depozytami stabilnymi.
- 5) finansowania aktywów:
 - a) relacji kredytów o terminie zapadalności powyżej 5 lat do depozytów stabilnych,
 - b) relacji depozytów niestabilnych do aktywów ogółem

m. Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą.

Bank w 2016 roku inwestował nadwyżki środków m.in. w lokaty w Banku Zrzeszającym oraz płynne papiery wartościowe. W związku z tym ryzyko płynności rynku nie miało znaczenia w procesie zarządzania płynnością płatniczą.

n. Sposób wykorzystania testów warunków skrajnych.

Wyniki testów warunków skrajnych są wykorzystywane przy ustalaniu i weryfikacji tzw. apetytu na ryzyko poprzez odpowiednie kształtowanie limitów ostrożnościowych ustalonych w Banku, przy opracowaniu planów awaryjnych płynności, w procesie planowania strategicznego Banku oraz w procesie szacowania kapitału wewnętrznego.

o. opis modelowanych scenariuszy testów warunków skrajnych.

1. W ramach przeprowadzanych testów warunków skrajnych Bank dokonuje analizy przepływów w przypadku wystąpienia różnych scenariuszy sytuacji kryzysowej w wariantach:

- 1) kryzys wewnątrz Banku,
- 2) kryzys w systemie bankowym,
- 3) kryzys będący połączeniem obu wariantów.

2. Wariant kryzysu płynności wewnątrz Banku uwzględnia:

- 1) negatywny wpływ spadku jakości należności na sytuację płynnościową, spowodowany spadkiem wpływów finansowych z tytułu spłat ekspozycji kredytowych do Banku,
- 2) negatywny wpływ pogłosek dotyczących sytuacji finansowej banku powodujący nagły, niespodziewany wzrost wypływu depozytów,
- 3) spadek możliwości uzyskania finansowania zewnętrznego powodowany utratą reputacji wywołaną pogorszeniem sytuacji ekonomiczno - finansowej Banku lub negatywnymi pogłoskami.

3. Wariant kryzysu płynności w systemie bankowym (systemowy) uwzględnia negatywne efekty spowodowane warunkami systemowymi (dotyczącymi całego sektora finansowego, a nawet całej gospodarki), tj.:

- 1) ograniczenie dostępu finansowania zewnętrznego dla Banku,
- 2) niemożność spieniężenia zapasu aktywów finansowych stanowiących bufor płynności,

3) zwiększone wypływy wynikające z udzielonych zobowiązań pozabilansowych (np. z powodu zatorów płatniczych lub ograniczenia przepływów finansowych w innych bankach).

4. Scenariusz stanowiący kombinację wariantu kryzysu wewnątrz Banku i kryzysu w systemie bankowym, uwzględnia możliwą interakcję, polegającą na kryzysie wewnątrz Banku, z występującym pogorszeniem się możliwości uzyskania finansowania awaryjnego, a także niemożnością spieniężenia aktywów finansowych zawartych w buforze płynności.

5. Dla każdego wariantu analizowane są trzy scenariusze:

1) najmniej negatywny scenariusz przebudowy struktury bilansu:

- założenie pogorszenia wpływów i wypływów powodujące zwiększenie wypływów netto (luki) o wskaźniki określone w Załączniku nr 1.1.

- brak wystąpienia problemów z wykorzystaniem, zbyciem aktywów płynnych objętych nadwyżką płynności, a także pełen dostęp do finansowania pozabilansowego,

- możliwość uzyskania dodatkowego finansowania awaryjnego,

2) prawdopodobny scenariusz przebudowy struktury bilansu:

- założenie pogorszenia wpływów i wypływów powodujące zwiększenie wypływów netto (luki) o wskaźniki określone w Załączniku nr 1.1.

- brak wystąpienia problemów ze spieniężeniem aktywów stanowiących nadwyżkę płynności,

- problemy z pełną realizacją lub terminowością dostępu do finansowania pozabilansowego, oraz dodatkowego finansowania awaryjnego,

3) scenariusz najgorszy przebudowy struktury bilansu:

- zwiększenie wypływów netto (luki) o wskaźniki określone w Załączniku nr 1.1.

- problemy ze spieniężeniem aktywów stanowiących aktywa płynne lub wydłużone czasy realizacji zleceń,

- problemy z pełną realizacją lub terminowością dostępu do finansowania pozabilansowego, oraz dodatkowego finansowania awaryjnego,

6. W ramach scenariuszy dokonuje się oszacowania w okresie 12 miesięcy od daty dokonania analizy planowanych wpływów i wypływów finansowych - analiza na podstawie informacji o zapadalności aktywów i wymagalności pasywów (urealnionej luki płynności).

7. Analiza obejmuje uwzględnienie wpływu oddziaływania sytuacji kryzysowej na planowane przepływy w postaci negatywnych efektów pogorszenia sytuacji (kryzysu płynności):

1) spadku wpływów z tytułu zapadalności kredytów,

2) spadku wpływów na rachunek bieżący z tytułu uznań (spadek wpływów na rachunki klientów),

3) zwiększonej wartości wpływów środków ulokowanych na rachunkach bieżących klientów poprzez elektroniczne kanały dostępu,

4) zwiększonej wartości wpływów z tytułu wycofanych depozytów,

5) wzrostu wykorzystania udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych.

8. Na podstawie analizy ustalany jest niedobór środków - pozycja płynności w sytuacji kryzysowej bez uwzględnienia awaryjnego finansowania.

9. Analiza uwzględnia scenariusze przebudowy bilansu uwzględniające ustalenie możliwości i terminów zastosowania awaryjnego finansowania w postaci:

1) upłynnienia nadwyżki aktywów płynnych i założenia efektywności tego upłynnienia,

- 2) wykorzystania zobowiązań pozabilansowych otrzymanych i założenia efektywności ich pozyskania,
 - 3) możliwości zwiększenia finansowania pozabilansowego lub zaciągnięcia kredytu w Banku Zrzeszającym,
 - 4) upłynnienia kredytów i założenia efektywności tego upłynnienia.
10. Na podstawie analizy ustala się wielkość niedoboru netto (pozycji płynności netto) i skumulowanego niedoboru netto w danym scenariuszu, a także szacuje się horyzont przeżycia.

p. wskazanie, czy i w jakim stopniu plan awaryjny płynności uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych,

Plan awaryjny podlega cyklicznemu (co najmniej raz w roku) testowaniu oraz przeglądowi założeń i uaktualnieniom w celu adaptacji do bieżących warunków zewnętrznych oraz potrzeb Banku. W działaniach określonych w planie awaryjnym uwzględnia się wyniki testów warunków skrajnych, dane historyczne oraz wyniki testowania planu awaryjnego.

q. polityka banku w zakresie utrzymywania rezerw płynności,

1. W sytuacji zagrożenia płynności Bank stosuje dwie strategie zmiany struktury bilansu:
 - 1) strategię zarządzania płynnością aktywów poprzez ich konwersję,
 - 2) strategię zarządzania płynnością pasywów.
2. Strategia zarządzania płynnością aktywów poprzez ich konwersję polega na przekształceniu części aktywów Banku w gotówkę w celu zaspokojenia bieżących potrzeb gotówkowych Banku.
3. Strategia zarządzania płynnością pasywów polega na pozyskaniu wystarczającej ilości środków w celu pokrycia popytu na płynność w sytuacji jej zagrożenia poprzez pozyskanie środków z rynku bankowego (Banku Zrzeszającego).
4. Instrumentami finansowymi po stronie aktywnej i pasywnej o najwyższym stopniu płynności są te, które mogą być natychmiast i bez straty zamienione na gotówkę lub środki na rachunku bieżącym.
5. Niższą płynnością charakteryzują się te instrumenty, których upieniężnienie wymaga lub pozyskanie wiąże się z otrzymaniem środków:
 - 1) z dłuższym poślizgiem czasowym,
 - 2) poniesieniem większych kosztów z tytułu ich pozyskania lub straty wynikającej ze sprzedaży przed terminem zapadalności.
6. Biorąc pod uwagę powyższe, posiadane środki Banku oraz środki, które Bank może pozyskać w razie zagrożenia płynności finansowej możemy podzielić na:
 - 1) środki dostępne krótkim okresie czasu, tj.:
 - a) środki w kasie Banku i jego placówkach (punktach kasowych) - jako najłatwiejszy instrument zarządzania płynnością, dostępne w danym dniu,
 - b) środki na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym (dostępne w danym dniu),
 - c) środki pochodzące z rozwiązania lokat jednodniowych (wymiana na gotówkę maksymalnie do 3 dni),
 - d) środki pochodzące ze sprzedaży bonów pieniężnych i obligacji skarbu państwa,
 - e) środki w Banku Zrzeszającym przyznane w ramach bezwarunkowego limitu operacyjnego na międzybankowym rynku, z terminem dostępu do dwóch dni,
 - 2) środki, których pozyskanie wymaga dłuższego czasu, tj.:
 - a) pozostałe środki w Banku Zrzeszającym w ramach przyznanego limitu zaangażowania,
 - b) środki pochodzące ze sprzedaży posiadanych wierzytelności (kredytów),
 - c) środki pochodzące ze sprzedaży majątku trwałego,

- d) zasilenie finansowe funduszu udziałowego poprzez członków Banku,
- 7. Przy wyborze sposobu pozyskania środków na zabezpieczenie płynności Bank kieruje się kosztem transakcji zabezpieczających płynność.
- 8. Zasady przygotowania transakcji sprzedaży aktywów niepłynnych (majątku Banku) oraz transakcji sprzedaży wierzytelności Banku (kredytów) określono w Załączniku do Instrukcji.

r. Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach zrzeczenia.

Bank ma możliwość pozyskania środków z Banku Zrzeszającego poprzez kredyt płynnościowy do wysokości zabezpieczenia depozytu obowiązkowego.

IV. W zakresie zarządzania na podstawie art. 111a ustawy Prawo bankowe oraz art. 435 ust. 2 Rozporządzenia CRR:

1. Zasady rekrutacji członków Zarządu i Rady Nadzorczej (zasady oceny na podstawie art. 22aa ustawy Prawo bankowe),

Członków Zarządu Banku powołuje, zgodnie z przepisami prawa, Rada Nadzorcza Banku, działając według Regulaminu działania Rady Nadzorczej oraz przyjętej Procedury dokonywania ocen odpowiedniości Członków Zarządu RBS w Bychawie, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następcej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu Banku dokonuje Komisja ds. odpowiedniości zgodnie z Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu RBS. Członków Rady Nadzorczej Banku powołuje Zebranie Przedstawicieli, zgodnie z Regulaminem zebrania Przedstawicieli, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata. Oceny następcej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Rady Nadzorczej Banku dokonuje Komisja ds. odpowiedniości zgodnie z Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej RBS.

2. Zasady zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej,

Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru Członków Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku.

3. Liczbę stanowisk zajmowanych dyrektorskich (w radach i zarządach innych podmiotów) przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej,

Prezes Zarządu Banku jak i pozostali Członkowie Zarządu Banku nie zajmują stanowisk dyrektorskich poza Bankiem. Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć funkcje członka zarządu lub rady nadzorczej pełnione w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony spełniającym warunki, o których mowa w art. 113 ust. 7 rozporządzenia nr 575/2013, lub podmiotach, w których bank posiada znaczny pakiet akcji, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 36 rozporządzenia nr 575/2013.

4. Informacja o spełnianiu przez członków rady nadzorczej i zarządu wymogów określonych w art. 22aa Ustawy Prawo Bankowe

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Bychawie spełniają wymogi określone w art. 22aa. Ustawy Prawo bankowe. Posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych obowiązków i dają rękojmię należytego wykonania tych obowiązków.

Ocena odpowiedniości odbywa się na podstawie obowiązującej procedury tj. „Procedury dokonywania ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej RBS w Bychawie” oraz „Procedury dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu RBS w Bychawie”.

Oceny odpowiedniości członków Zarządu dokonuje Komisja ds. odpowiedniości, która dokonała oceny odpowiedniości Zarządu jako organu kolegialnego oraz poszczególnych jego członków na podstawie złożonych oświadczeń za rok 2016. Komisja nadała Zarządowi ocenę pozytywną za 2016r. – Uchwała RN nr 1/2017 z dn.15-02-2017r.

Ocena odpowiedniości Rady Nadzorczej i poszczególnych członków Rady dokonywana jest przez Komisję ds. odpowiedniości.

Na posiedzeniu ZP w dn. 22 czerwca 2017 r. Komisja ds. odpowiedniości dokonała indywidualnej oceny odpowiedniości poszczególnych członków Rady Nadzorczej Rejonowego Banku Spółdzielczego w Bychawie oraz samej Rady Nadzorczej jako organu kolegialnego. za 2016r. Komisja nadała Radzie Nadzorczej ocenę pozytywną za 2016r.

V. Opis Systemu kontroli wewnętrznej

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zgodny z zapisami art. 9c Ustawy Prawo bankowe i składa się z trzech podstawowych elementów:

1. Funkcja kontroli sprawowana przez wszystkich pracowników w ramach tzw. kontroli bieżącej z wykorzystaniem mechanizmów kontroli wewnętrznej wbudowanej w procedury, produkty oraz w system informatyczny. W ramach kontroli bieżącej w Banku wdrożono mechanizmy „dual control” zawarte w zasadach dotyczących kolegialności podejmowania istotnych decyzji (w tym decyzji kredytowych), akceptowania dokumentów i transakcji „na drugą rękę”. Kontrola następna jest realizowana w oparciu o zatwierdzane przez Zarząd Banku plany kontroli wewnętrznej.
2. Kontroli instytucjonalnej (następczej) sprawowanej przez Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. na podstawie odrębnie zawartych umów.
3. Funkcji komórki ds. zgodności – której zadania realizuje Zespół ds. zgodności, organizacyjnych i kadr mające za zadanie zapobieganie występowania skutków nie przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych standardów zachowania.
4. Audytu wewnętrznego, którego zadania Bank powierzył na podstawie umowy systemu ochrony Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej sprawuje Rada Nadzorcza, a odpowiedzialność za funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej ponosi Prezes Zarządu.

W Banku działa system kontroli wewnętrznej, którego celem jest wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniających się do zapewnienia:

- 1) Skuteczności i wydajności działania Banku,
- 2) Wiarygodności sprawozdawczości finansowej, nadzorczej oraz informacji zarządczej,
- 3) Zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
- 4) Bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego i informacji.

Kontrola wewnętrzna w Banku wykonywana jest w sposób niezależny, obiektywny, odpowiedzialny. Poprzez niezależność kontroli wewnętrznej rozumieć należy warunki działania kontroli wewnętrznej dające gwarancję, że kontrolujący bez żadnych zewnętrznych nacisków przeprowadza kontrolę według ustalonych metod, dokonuje oceny skuteczności procedur i regulaminów oraz sporządza dokumentację pokontrolną. Niezależność umożliwia bezstronny i niedwuznaczny osąd działalności poddanej kontroli.

Obiektywność kontroli rozumiana jest jako niezależna od czynników pozamerytorycznych ocena dokonywana przez kontrolujących, co oznacza, że kontrolujący nie mogą być stronniczy i nie mogą uzależniać swojej opinii od kwestii kontrolowanego tematu od opinii innych.

Odpowiedzialność kontroli wewnętrznej oznacza dokonywanie prawidłowej oceny, adekwatności, skuteczności oraz efektywności i jakości wewnętrznych systemów Banku, co oznacza prezentowanie

w dokumentacji pokontrolnej sprawdzonych zadań, które wymagają podjęcia działań naprawczych, unikanie nieudomówień i nieścisłości.

Rada Nadzorcza Banku zapewnia, aby kontrola wewnętrzna i audyt były sprawowane z zachowaniem zasad zapewniających unikanie konfliktów interesów, w tym z zachowaniem zasady, że osoby przeprowadzające kontrolę wewnętrzną i audyt nie powinny być powiązane personalnie z osobami kontrolowanymi.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest dostosowany do ogólnego profilu ryzyka tj., obejmuje w szczególności obszary obarczone wysokim ryzykiem.

Przez obszary generujące wysokie ryzyko należy rozumieć te obszary działania, gdzie istnieje potencjalne niebezpieczeństwo wystąpienia nieprawidłowości, które mogą wywołać niepożądane skutki finansowe lub negatywne zjawiska godzące w bezpieczeństwo i reputację funkcjonowania Banku. W szczególności do obszarów obarczonych wysokim ryzykiem w Banku zalicza się działalność kredytową, obsługę klienta, rozliczenia, działalność kasowo-skarbcową, zarządzanie bankiem.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank identyfikuje i ocenia ryzyko bankowe. Proces efektywnej oceny ryzyka obejmuje:

- 1) określenie rodzaju i poziomu ryzyka, na które narażony jest Bank,
- 2) wyznaczenie limitów i poziomu ryzyka oraz kontrola ich przestrzegania,
- 3) analizę czynników wewnętrznych i zewnętrznych, które mogą niekorzystnie wpłynąć na poziom ryzyka,
- 4) określenie możliwości Banku w ograniczaniu skutków zaistniałych zdarzeń podwyższających poziom ryzyka oraz w zapobieganiu wystąpieniu takich zdarzeń w przyszłości,
- 5) wskazanie, w jakim zakresie i z jaką częstotliwością Bank powinien kontrolować określone rodzaje ryzyka,
- 6) określenie, które elementy ryzyka podlegają ocenie jakościowej, a które ocenie ilościowej.

Czynności kontrolne stanowią integralną część codziennej działalności wszystkich pracowników banku oraz umożliwiają szybkie reakcje na zmieniające się warunki.

VI. Polityka wynagradzania, art. 450 Rozporządzenia

Od dnia 01.05.2017r. w Banku obowiązuje Polityka wynagradzania osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Bychawie. Polityka jest dostępna na stronie www.rbsbychawa.pl. W Banku nie wyłoniono z Rady Nadzorczej Komitetu ds. wynagrodzeń.

VII. Informacje ilościowe w zakresie składników wynagradzania w podziale na stałe i zmienne z uwzględnieniem ilości osób otrzymujących ww. wynagrodzenie oraz wartość płatności związanych z zatrudnieniem i z zakończeniem stosunku zatrudnienia dokonanych w danym roku obrotowym, liczbę osób otrzymujących takie płatności oraz najwyższą taką płatność na rzecz jednej osoby, art. 450 Rozporządzenia

1. Informacje o sumie wypłaconych w 2016r. wynagrodzeń osobom zajmującym stanowiska kierownicze

	Stanowiska kierownicze	Stale składniki (brutto)	Zmienne składniki (brutto)	Ilość osób
1.	Członkowie Zarządu	297.060,00	15.960,00	3

2. Informacje o sumie wypłaconych w 2016r. wynagrodzeń z tytułu motywacji nowo zatrudnionych oraz odpaw związanych z ustaniem stosunku zatrudnienia z osobami zajmującymi stanowiska kierownicze:

w tys. zł

L.p.	Tytuł wynagrodzenia:	Wartość:
1.	Suma wypłat indywidualnych odpraw z tytułu zakończenia stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0,00
2.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
3.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0,00
4.	Suma wypłat zmiennych składników wynagradzania z tytułu nawiązania w 2016r. stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0,00
5.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
6.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0,00

VIII. Ilość posiedzeń Rady Nadzorczej, która sprawuje nadzór nad Polityką wynagrodzeń, art. 450 Rozporządzenia

W 2016r. Rada Nadzorcza obradowała 2 razy w sprawie wynagrodzeń.

IX. Informacja o sumach strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w danym roku, w podziale na klasy zdarzeń, w tym co najmniej w podziale na kategorie zdarzeń w ramach rodzaju zdarzenia (zgodnie z załącznikiem nr 1 do Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym), oraz o tym, jakie działania mitygujące w związku z tym zostały podjęte w celu uniknięcia ich w przyszłości. (rekomendacja M)

w tys. zł

Rodzaje / kategorie ryzyka operacyjnego	Suma strat brutto	transfer ryzyka	Suma strat faktycznie poniesionych przez Bank
1. Oszustwa zewnętrzne,	0,00	0,00	0,00
2. Oszustwa wewnętrzne,	0,00	0,00	0,00
3. Polityka kadrowa i bezpieczeństwo w miejscu pracy,	0,00	0,00	0,00
4. Klienci, produkty i praktyki biznesowe,	0,00	0,00	0,00
5. Uszkodzenia aktywów,	0,00	0,00	0,00
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów,	0,00	0,00	0,00
7. Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami.	0,00	0,00	0,00

W rejestrze zdarzeń wewnętrznych Ryzyka Operacyjnego w 2016 roku nie zanotowano istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego.

X. Fundusze własne - zgodnie z zapisami Rozporządzenia 1423/13 UE, art. 437 Rozporządzenia

Fundusze własne stanowią źródło finansowania działalności Banku i są gwarancją rozwoju Banku. Stanowią również zabezpieczenie w przypadku poniesienia straty przez Bank. Wartość funduszy własnych jest wyznacznikiem poziomu stabilności finansowej Banku, co przekłada się na stopień bezpieczeństwa prowadzonej działalności oraz zaufania Klientów Banku.

Fundusze własne (uзнany kapitał) –wyliczany na podstawie Rozporządzenia UE oznacza sumę następujących elementów:

- a) kapitału Tier I,
- b) kapitału Tier II (na dzień 31.12.2016r. nie występował w Banku).

Uznany kapitał - suma kapitału Tier I i kapitału Tier II Banku, wyznaczany zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt. 71 Rozporządzenia.

Kapitał Tier I Banku to suma kapitału podstawowego Tier I (CET 1) i kapitału dodatkowego Tier I (AT1 – na dzień 31.12.2016r. nie występował w Banku).

1. Kapitał podstawowy Tier I (CET 1) składa się z następujących pozycji z zastosowaniem wyłączeń, korekt i opcji alternatywnych o których mowa w Rozporządzeniu UE:

- a) Funduszu udziałowego, z zastrzeżeniem lit e);
- b) azio emisyjne związane z instrumentami określonymi w pkt a);
- c) Funduszu zasobowego;
- d) zyski zatrzymane;
- e) skumulowane inne całkowite dochody;
- f) kapitał rezerwowy;
- g) fundusz ogólnego ryzyka bankowego;
- h) niezrealizowane zyski i straty z tytułu posiadanych aktywów lub zobowiązań wycenianych do wartości godziwej (w tym fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego);
- i) odliczenia do pozycji kapitału podstawowego Tier I, w tym:
 - 1) straty za bieżący rok obrotowy,
 - 2) wartości niematerialne i prawne,
 - 3) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
 - 4) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych, jeżeli ich wartość przekracza określone limity,
 - 5) posiadane własne instrumenty kapitałowe,
 - 6) udziały kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z Bankiem krzyżowe powiązania kapitałowe,
 - 7) udziały kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji w te podmioty,
 - 8) udziały kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji w te podmioty i wartość tych udziałów przekracza określone limity,
 - 9) kwotę ekspozycji znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym oraz pozycji sekurytyzacyjnych, jeżeli ich wartość przekracza ustalone limity (alternatywnie wobec kwoty tych ekspozycji może zostać zastosowana waga ryzyka 1 250 %).

2. Na kapitał dodatkowy Tier I (AT1) składają się następujące elementy:

- a) instrumenty kapitałowe nie spełniające warunków określonych dla instrumentów kapitału podstawowego Tier I lub Tier II;

- b) azio emisyjne związane z instrumentami określonymi w pkt a);
- c) odliczenia do pozycji kapitału dodatkowego Tier I, w tym:
- 1) udziały kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z Bankiem krzyżowe powiązania kapitałowe,
 - 2) udziały kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji w te podmioty,
 - 3) udziały kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji w te podmioty i wartość tych udziałów przekracza określone limity.
3. Na kapitał Tier II składają się następujące elementy:
- a. instrumenty kapitałowe nie spełniające warunków określonych dla instrumentów kapitału Tier I oraz pożyczki podporządkowane;
 - b. azio emisyjne związane z instrumentami określonymi w pkt a);
 - c. korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego przed skutkami podatkowymi w wysokości do maksymalnie 1,25 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem;
 - d. odliczenia do pozycji kapitału Tier II, w tym:
 - 1)udziały kapitałowe w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z Bankiem krzyżowe powiązania kapitałowe,
 - 2)udziały kapitałowe w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji w te podmioty,
 - 3)udziały kapitałowe w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji w te podmioty i wartość tych udziałów przekracza określone limity.

Kapitał założycielski: Kapitał Tier I (po pomniejszeniach wynikających z Rozporządzenia UE) pomniejszony o fundusz ogólnego ryzyka oraz docelowo o fundusz udziałowy (amortyzacja).

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2016r.
Uznany kapitał	11 715 140,58
Kapitał Tier 1	11 715 140,58
Kapitał podstawowy Tier 1 (CET1)	11 715 140,58
Skumulowane inne całkowite dochody	202 293,63
Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	11 066 975,20
Korekty okresu przejściowego dotyczące funduszu udziałowego (amortyzowany fundusz udziałowy)	552 587,53
(-)Inne wartości niematerialne i prawne	25 798,33
Inne przejściowe korekty CET 1 (wycena instrumentów dostępnych do sprzedaży)	-80 917,45
Inne pozycje lub korekty kapitału CET1	0,00
Kapitał dodatkowy Tier 1	0,00
Kapitał Tier 2	0,00
Łączny wskaźnik kapitałowy	15,56%

Informacje na temat funduszy własnych w okresie przejściowym zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym UE nr 1423/2013 z dnia 20.12.2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych przedstawiono w Załączniku nr 3.

XI. Wymogi kapitałowe, art. 438 Rozporządzenia

1. Skrótowy opis metody stosowanej do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżących i przyszłych działań

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka, zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku.

Adekwatność kapitałowa jest stanem, w którym wysokość posiadanych przez Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie funduszy własnych w pełni zabezpiecza wymogi regulacyjne w zakresie minimalnych wymogów kapitałowych oraz wymogów dodatkowych.

Na podstawie obowiązującej w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Bychawie *Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej* dokonywana jest agregacja łącznej kwoty kapitału, poprzez wyliczanie wewnętrznego współczynnika wypłacalności, uwzględniającego łącznie wymogi minimalne oraz dodatkowe.

Minimalne wymogi kapitałowe w Banku, obliczane na podstawie Rozporządzenia UE obejmują:

1. łączna ekspozycja na ryzyko kredytowe, wyliczana metodą standardową (AwR) pomnożona przez 8%, zgodnie z zapisami Rozporządzenia 1423/2013 UE;
2. wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego, rozumianego jako ryzyko walutowe (Rr), równy łącznej ekspozycji na ryzyko rynkowe, wyliczanej metodą podstawową
3. wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym (o ile Bank nie pomniejszy funduszy własnych z tytułu przekroczenia limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym) (Wza),
4. wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego - równy ekspozycji na ryzyko operacyjne obliczanej metodą bazowego wskaźnika (Ro).

Dodatkowe wymogi kapitałowe w Banku obejmują ryzyka istotne dla Banku, wymienione w Dyrektywie UE, nie ujęte w §5, tj.:

- 1) wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności.
- 2) wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej w tym:
 - a. ryzyka przeszacowania
 - b. ryzyka bazowego
 - c. opcji klienta
- 3) wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka przekroczenia limitów dużych ekspozycji.
- 4) wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka wyniku finansowego (biznesowego).

W procesie szacowania wymogów dodatkowych wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka, w tym wyniki testów warunków skrajnych dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania tymi ryzykami.

Minimalny i wewnętrzny wymóg kapitałowy

Na dzień sprawozdawczy minimalny wymóg kapitałowy wyniósł 6.024.215,06 PLN. Wewnętrzny wymóg kapitałowy (inaczej kapitał wewnętrzny) zawiera wymogi kapitałowe na ryzyka nie w pełni pokryte w ramach wymogu minimalnego. Według stanu na dzień 31.12.2016r. nie odnotowano wewnętrznych wymogów kapitałowych.

Wielkość wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka została przedstawiona w poniższej tabeli.

	Minimalne wymogi kapitałowe, w tym:	Wymóg na 31.12.2016r. w tys. zł
1	Z tytułu ryzyka kredytowego	5 138,71
2	Z tytułu ryzyka (rynkowego) walutowego	0,00
3	Z tytułu ryzyka operacyjnego	885,50
4	Z tytułu przekroczenia limitu znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym	0,00
5	Suma minimalnych wymogów kapitałowych	6 024,21
6	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	15,56%
7	Współczynnik kapitału Tier I	15,56%
8	Łączny współczynnik kapitałowy	15,56%
	Wymogi dodatkowe na ryzyka istotne:	
9	z tytułu ryzyka koncentracji (z tytułu przekroczenia limitów koncentracji zabezpieczeń i branży)	0,00
10	z tytułu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej	0,00
11	z tytułu ryzyka płynności	0,00
12	z tytułu ryzyka wyniku finansowego (biznesowego)	0,00
13	z tytułu pozostałych nie zidentyfikowanych ryzyk (w tym ryzyk trudno mierzalnych) – bufor kapitału	0,00
14	Suma dodatkowych wymogów dodatkowych	0,00
		0,00
15	Całkowity wymóg kapitałowy	6 024,21
16	Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	15,56%

2. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112.

Łączną ekspozycję na ryzyko kredytowe oblicza się jako sumę aktywów i udzielonych zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z Rozporządzeniem 1423/2013 UE liczony jest jako iloczyn łącznej ekspozycji na ryzyko kredytowe oraz wagi 8%.

Zgodnie z art. 112 Rozporządzenia UE, Bank stosując metodę standardową zalicza ekspozycje do jednej z kategorii, wymienionych w Rozporządzeniu UE, którym przypisane są odpowiednie wagi ryzyka.

Jeżeli instytucja przeprowadzająca obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem według metody standardowej dysponuje więcej niż jednym środkiem ograniczania ryzyka kredytowego w odniesieniu do pojedynczej ekspozycji, postępuje ona zgodnie z poniższym schematem:

a. dokonuje podziału ekspozycji na części objęte poszczególnymi rodzajami środków ograniczania ryzyka kredytowego;

b. oblicza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem osobno dla każdej z części otrzymanych w wyniku zastosowania przepisów lit. a)

Dla potrzeb technik ograniczania ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę uproszczoną ujmowania zabezpieczeń co oznacza, że każde zabezpieczenie jest przypisane do konkretnej ekspozycji kredytowej, czyli bank nie stosuje kompleksowego ujmowania zabezpieczeń (portfelowego), w tym transakcji pochodnych.

Ekspozycjom, których spłata uzależniona jest od podmiotu innego niż dłużnik, przypisuje się wyższą z wag ryzyka przypisanych dłużnikowi lub temu podmiotowi.

Bank przy ustalaniu wag ryzyka ekspozycji kredytowych nie stosuje ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej ani też ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez agencje kredytów eksportowych.

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	0,00
2.	Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz władz lokalnych	278 607,87
3.	Ekspozycje organów administracji i podmiotów nie prowadzących działalności gospodarczej	23 788,48
4.	Ekspozycje wobec instytucji	179 072,89
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	3 191 360,04
6.	Ekspozycje detaliczne	1 082 703,29
7.	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach,	
8.	Ekspozycje przeterminowane	124 667,62
9.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	
10.	Inne ekspozycje	
11.	Pozostałe aktywa	258 511,87
	RAZEM	5 138 712,07

XII. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego, art. 442

1. Stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości, art. 442

a. – opisane w Sprawozdaniu finansowym.

2. Całkowitą kwotę ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji, art. 442 c.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2016 r. w tys. zł	Średnia kwota w okresie od 31.12.2015 r. do 31.12.2016 r.
1.	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	39 228,46	30 248,57
2.	Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz władz lokalnych	19 013,67	16 859,66
3.	Ekspozycje organów administracji i podmiotów nie prowadzących działalności gospodarczej	297,36	330,15
4.	Ekspozycje wobec instytucji	27 188,96	28 812,31
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	55 660,11	59 076,05
6.	Ekspozycje detaliczne	19 260,23	16 090,31
7.	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach,	0,00	0,00
8.	Ekspozycje przeterminowane	1 306,61	1 987,11
9.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0,00	0,00
10.	Inne ekspozycje	0,00	0,00
11.	Pozostałe aktywa	8 614,33	8 784,91
RAZEM		170 569,72	162 189,07

3. Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, art. 442 e.

3.1. Całkowita kwota ekspozycji bez uwzględniania skutków ograniczenia ryzyka według kategorii ekspozycji z uwzględnieniem kwot ekspozycji wobec MŚP przed i po zastosowaniu współczynnika korygującego MŚP (w zł)

Lp.	Kategoria ekspozycji	Całkowita wartość ekspozycji* na dzień 31.12.2016 r.	w tym ekspozycje wobec MŚP	Ekspozycje ważne ryzykiem przed zastosowaniem współczynnika wsparcia	Ekspozycje ważne ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia 0,7619	kwota wymogu kapitałowego
1.	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	39 228 463,65	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz władz lokalnych	19 013 665,87	0,00	3 482 598,40	3 482 598,40	278 607,87
3.	Ekspozycje organów administracji i podmiotów nie prowadzących działalności gospodarczej	297 356,05	0,00	297 356,05	297 356,05	23 788,48
4.	Ekspozycje wobec instytucji	27 188 957,09	0,00	2 238 411,13	2 238 411,13	179 072,89
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	55 660 105,97	55 660 105,97	52 358 577,95	39 892 000,54	3 191 360,04
6.	Ekspozycje detaliczne	19 260 228,33	0,00	13 533 791,13	13 533 791,13	1 082 703,29
7.	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach,	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Ekspozycje przeterminowane	1 306 613,42	0,00	1 558 345,26	1 558 345,26	124 667,62
9.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Inne ekspozycje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Pozostałe aktywa	8 614 333,65	0,00	3 231 398,35	3 231 398,35	258 511,87
RAZEM		170 569 724,03	55 660 105,97	76 700 478,27	64 233 900,86	5 138 712,07
* całkowita ekspozycja netto po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw						

3.2. Struktura branżowa ekspozycji w podziale na kategorie ekspozycji na dzień 31.12.2016 r. (w zł)

Lp.	Kategoria ekspozycji	Branże				Razem
		Rolnictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Administracja publiczna	Pozostałe*	
1.	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	0,00	0,00	0,00	39 228 463,65	39 228 463,65
2.	Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz władz lokalnych	0,00	0,00	18 019 155,00	994 510,87	19 013 665,87
3.	Ekspozycje organów administracji i podmiotów nie prowadzących działalności gospodarczej	0,00	0,00		297 356,05	297 356,05
4.	Ekspozycje wobec instytucji	0,00	0,00	0,00	27 188 957,09	27 188 957,09
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	32 178 424,84	10 118 051,14	0,00	13 363 629,99	55 660 105,97
6.	Ekspozycje detaliczne	0,00	0,00	0,00	19 260 228,33	19 260 228,33
7.	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach,	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Ekspozycje przeterminowane	726 532,72	80 080,69	0,00	500 000,00	1 306 613,41
9.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Inne ekspozycje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Pozostałe aktywa	0,00	0,00	0,00	8 614 333,65	8 614 333,65
	RAZEM	32 904 957,56	10 198 131,83	18 019 155,00	109 447 479,63	170 569 724,02
	* całkowita ekspozycja netto po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw					

4. zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji, art. 442 f

Wyszczególnienie	a/vista	1-30 dni	1 - 3 m-cy	3 - 6 m-cy	6-12 m-cy	1 - 3 lat	3 - 5 lat	5-10 lat	10-20 lat	powyżej 20 lat	Razem
Kasa	4 718 307,22										4 718 307,22
Należności od sektora finansowego	14 046 008,00			13 142 949,25							27 188 957,25
Należności od sektora niefinansowego	15 796 076,14	830 129,00	2 524 324,77	3 419 207,15	5 967 915,88	16 359 616,97	11 231 510,15	14 321 887,48	5 606 499,62	0,00	76 057 167,17
Należności od sektora budżetowego	2 588 967,40	16 175,25	306 048,41	422 131,63	964 152,84	5 474 409,09	4 574 563,12	4 379 065,08	809 254,62		19 534 767,44
Dłużne papiery wartościowe		34 402 917,27					4 825 546,38				39 228 463,65
Aktywa trwałe										3 090 973,04	3 090 973,04
Inne aktywa										751 088,64	751 088,64
RAZEM	37 149 358,76	35 249 221,52	2 830 373,18	16 984 288,04	6 932 068,72	21 834 026,05	20 631 619,65	18 700 952,56	6 415 754,23	3 842 061,68	170 569 724,41

5. w podziale na istotne branże kwotę ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, przedstawione oddzielnie, art. 442 g.

5.1. Ekspozycje zagrożone w podziale na branże, salda korekt wartości i rezerw według stanu na dzień 31.12.2016r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość należności zagrożonych w zł	Rezerwy celowe	Korekty wartości	Razem
1.	Rolnictwo	951 082,60	207 547,19	17 002,68	726 532,73
2.	Handel hurtowy i detaliczny	105 831,70	24 816,11	934,90	80 080,69
3.	Administracja publiczna	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Pozostałe	527 548,82	27 161,08	387,74	500 000,00
	RAZEM	1 584 463,12	259 524,38	18 325,32	1 306 613,42

5.2. Ekspozycje przeterminowane w podziale na branże, salda korekt wartości i rezerw według stanu na dzień 31.12.2016r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość należności przeterminowanych w zł	Rezerwy celowe	Korekty wartości	Razem
1.	Rolnictwo	85 388,24	84 262,28	1 125,96	0,00
2.	Handel hurtowy i detaliczny	23 334,70	23 334,70	0,00	0,00
3.	Administracja publiczna	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Pozostałe	26 803,92	26 416,18	387,74	0,00
RAZEM		135 526,86	134 013,16	1 513,70	0,00

XIII. Ekspozycja na ryzyko walutowe, art. 445 Rozporządzenia

Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego metodą podstawową.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego stanowi 8% pozycji walutowej całkowitej, jeżeli przewyższa ona 2% funduszy własnych Banku lub stanowi 0 jeżeli nie przewyższa 2% funduszy własnych.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku całkowita pozycja walutowa netto nie przekroczyła 2% łącznych funduszy własnych Banku - nie wystąpiła konieczność wyznaczenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego.

XIV. Opis metody wyliczania wymogu na ryzyko operacyjne, art. 446

Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego według metody wskaźnika bazowego.

Wskaźnik stanowi pomnożoną przez 15% średnią za okres trzech lat obrotowych, bieżącego oraz dwóch poprzedzających dany rok z sumy wyników wyliczanych jako sumę następujących pozycji rachunku zysków i strat Banku:

- Odsetki należne i podobne przychody
- Odsetki do zapłaty i podobne opłaty
- Przychody z akcji i innych papierów wartościowych o stałej/ zmiennej stopie dochodu
- Należności z tytułu prowizji/opłat
- Koszty z tytułu prowizji/opłat
- Zysk netto lub strata netto z operacji finansowych
- Pozostałe przychody operacyjne

Każda pozycja rachunku wyników musi być uwzględniona odpowiednio ze znakiem dodatnim lub ujemnym. Wyniku za którekolwiek z trzech lat obrotowych, jeżeli jest ujemny lub równy zero, nie uwzględnia się w obliczeniach średniej.

Średnią oblicza się na koniec roku obrotowego, do dnia 31 stycznia na podstawie wyników z ostatnich trzech dwunastomiesięcznych okresów.

Jeżeli dane finansowe nie zostały zbadane przez biegłego rewidenta, Bank może wykorzystać dane szacunkowe. Po uzyskaniu opinii z badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta Bank dokonuje niezwłocznie stosownej aktualizacji wyliczeń wskaźnika.

Wskaźnik oblicza się jako iloraz sumy dodatnich wartości wyników oraz liczby lat, w których wystąpiły dodatnie wartości wyników opisanych w ust.2, z uwzględnieniem wyłączeń opisanych w Rozporządzeniu UE.

W wyniku nie uwzględnia się następujących pozycji z rachunku zysku i strat:

- a. zrealizowanych zysków/strat ze sprzedaży pozycji z portfela niehandlowego;
- b. przychodów z tytułu zdarzeń nadzwyczajnych lub występujących nieregularnie;
- c. przychodów z tytułu ubezpieczenia.

Wymóg kapitałowy K oblicza się według poniższego wzoru:

$$K = \frac{\sum_{i=-3}^{-1} \max(w_i; 0)}{n} \times 15\%$$

gdzie:

w_i – roczny wynik w i-tym roku,

n – liczba lat w których $w_i > 0$

Przy obliczaniu wymogu na dany rok obrotowy ($i=0$) uwzględnia się rok, na koniec którego dokonuje się obliczeń ($i = -1$) i dwa kolejne lata go poprzedzające ($i = -2, -3$).

Zgodnie z powyższym na dzień sprawozdawczy, tj. 31.12.2016r. wyznaczono wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne w wysokości 885.502,99 zł.

XV. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym, art. 448 Rozporządzenia

Bank definiuje ryzyko stopy procentowej jako ryzyko negatywnego wpływu zmian stopy procentowej na aktualny i przyszły wynik finansowy Banku oraz jego kapitał, wynikające z wrażliwości stawek oprocentowania aktywów i pasywów Banku na zmianę rynkowych stóp procentowych.

Pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje wszystkie oprocentowane pozycje bilansowe i pozabilansowe zarządzane przez Bank.

Najważniejszą część ryzyka stopy procentowej w Banku związana jest z ryzykiem przeszacowania oraz ryzykiem bazowym, gdyż w największym stopniu wpływa na poziom zmian dochodu odsetkowego.

Pomiar ryzyka przeszacowania oraz bazowego polega na:

- a. porównaniu, metodą luki stopy procentowej, wielkości aktywów Banku przeszacowywanych w danym przedziale czasowym z wartością pasywów przeszacowywanych w tym samym przedziale czasowym, w podziale na poszczególne stopy referencyjne,
- b. wyliczaniu zmian dochodu odsetkowego w przyjętych okresach, na podstawie założonych zmian stóp procentowych.

Ryzyko opcji klienta badane jest poprzez analizę poziomu wykorzystywania opcji klienta na podstawie zrywalności depozytów oraz spłat kredytów przed terminem umownym.

Bank nie uwzględnia w swoich analizach ryzyka krzywej dochodowości, ponieważ Bank nie przeprowadza operacji dealerskich (portfel handlowy), wykorzystujących odwrócenie krzywej dochodowości oraz nie lokuje środków oprocentowanych stałą stopą procentową na okresy dłuższe niż 12 miesięcy, mogących skutkować odwróceniem krzywej dochodowości.

Przyjmuje się, iż zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat dla banku; narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki banku związane jest z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach oraz nierównomierną skalą zmian poszczególnych stóp procentowych. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter:

1) skonsolidowany – oznacza to, że obejmuje ono łącznie wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku

2) całościowy – uwzględniane są przy analizie wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej w powiązaniu z innymi rodzajami ryzyk bankowych.

W zakresie wcześniejszych spłat kredytów oraz wcześniejszego wycofania depozytów przez klientów Bank nie stosuje żadnych sankcji.

Bank nie posiada portfela handlowego, wyznacza poziom ryzyka stopy procentowej tylko dla produktów zaliczanych do portfela bankowego.

Według stanu na dzień 31.12.2016r. obliczono potencjalną zmianę wyniku odsetkowego dla szokowego spadku stóp procentowych (zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną przez Bank – zmiana o 200 pb.). Przy spadku stóp procentowych o 200 p.b. potencjalna zmiana wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy wyniosłaby -1.527,46 tys. zł, co stanowiło 13,04% funduszy własnych.

Bank narażony jest na ryzyko niekorzystnej zmiany wyniku odsetkowego w przypadku spadku rynkowych stóp procentowych.

XVI. Wysokość wskaźnika dźwigni, art. 451 Rozporządzenia

Bank identyfikuje ryzyko nadmiernej dźwigni jako ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów; Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego.

Bank mierzy ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej poprzez obliczanie, wskaźnika dźwigni finansowej liczonego jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych, przy czym:

1) w łącznej kwocie aktywów Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał Tier I,

2) wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana: od wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych) z uwzględnieniem współczynników konwersji z zastrzeżeniem dolnego limitu 10%.

Wskaźnik dźwigni finansowej monitorowany jest w okresach kwartalnych i stanowi element informacji zarządczej na posiedzenie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

W tabeli poniżej przedstawione zostały informacje na temat aktywów oraz zobowiązań pozabilansowych udzielonych uwzględnionych w obliczaniu wskaźnika dźwigni, które zostały uzgodnione ze sprawozdaniami finansowymi.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość na dzień 31.12.2016
1	Kapitał Tier I	11 715,14
2	Aktywa uwzględnione przy obliczaniu wskaźnika dźwigni	160 286,82
3	Zobowiązania pozabilansowe z uwzględnieniem współczynników konwersji	3 915,52
4	Ekspozycja całkowita do wskaźnika dźwigni	164 202,34
5	Wskaźnik dźwigni finansowej (%)	7,13%

XVII. Stosowanie technik ograniczania ryzyka kredytowego – art. 453 Rozporządzenia

1. Zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi, art. 453 b.

Wartość przyjmowanego przez Bank zabezpieczenia uzależniona jest od:

- 1) oceny zdolności kredytowej wnioskodawcy w przypadku kredytowania osób fizycznych;
- 2) grupy ryzyka w przypadku kredytowania działalności gospodarczej, chyba, że odrębne uregulowania wewnętrzne Banku stanowią inaczej.

W przypadku zabezpieczenia wierzytelności w formie przeniesienia na Bank przez dłużnika lub osobę trzecią, do czasu spłaty zadłużenia wraz z należnymi odsetkami i prowizją prawa własności rzeczy ruchomej stanowiącej środek trwały (przewłaszczenie rzeczy ruchomej) lub ustanowienia zastawu rejestrowego na rzeczy ruchomej stanowiącej środek trwały, z zastrzeżeniem ust. 10 - do ustalenia wartości zabezpieczenia należy przyjąć aktualną wartość przedmiotu przewłaszczenia/zastawu, przy czym podstawę wyliczenia tej wartości stanowi:

- 1) wartość określona w aktualnej wycenie niezależnego rzeczoznawcy majątkowego, zweryfikowana aktualna polisa ubezpieczeniowa i cenami giełdowymi/rynkowymi/komisowymi, lub
- 2) wartość określona na innej podstawie niż wycena rzeczoznawcy, w przypadkach gdy:
 - a) rzeczy ruchome występują w obrocie rynkowym – ich wartość można przyjąć na podstawie aktualnej polisy ubezpieczeniowej po jej zweryfikowaniu z cenami giełdowymi/rynkowymi/komisowymi, lub udokumentowanej ceny giełdowej/rynkowej/komisowej,
 - b) rzeczy ruchome są nowe, zakupione i dostarczone nabywcy – wartość ich może być ustalona według faktury zakupu, po jej zweryfikowaniu z aktualną polisą ubezpieczeniową. Za rzecz nową uznaje się rzecz zakupioną do 6 miesięcy od daty złożenia wniosku kredytowego.

W przypadku zabezpieczenia wierzytelności w formie przeniesienia na Bank przez dłużnika lub osobę trzecią, do czasu spłaty zadłużenia wraz z należnymi odsetkami i prowizją prawa własności rzeczy ruchomej stanowiącej środek obrotowy (przewłaszczenie rzeczy ruchomej) lub ustanowienia zastawu rejestrowego na rzeczy ruchomej stanowiącej środek obrotowy, z zastrzeżeniem ust. 10 - do ustalenia wartości zabezpieczenia w przypadku braku wyceny niezależnego rzeczoznawcy należy przyjąć aktualną wartość przedmiotu przewłaszczenia/zastawu, przy czym podstawę wyliczenia tej wartości stanowi:

- 1) aktualna wartość rzeczy ustalona na podstawie ceny zakupu lub technicznego kosztu wytworzenia, po jej zweryfikowaniu z cenami giełdowymi/rynkowymi/komisowymi;
- 2) wartość rzeczy określona w aktualnej polisie ubezpieczeniowej po jej zweryfikowaniu z cenami giełdowymi/rynkowymi/komisowymi, lub udokumentowana cena giełdowa/rynkowa/komisowa.

W przypadku zabezpieczenia wierzytelności przez ustanowienie hipoteki na nieruchomości - wartość zabezpieczenia ustalana jest na podstawie:

- 1) wysokości wpisanej hipoteki, jeżeli wysokość hipoteki nie zabezpiecza 100% kwoty wierzytelności, przy czym uwzględniona wysokość wpisanej hipoteki nie może być wyższa niż wartość rynkowa nieruchomości;
- 2) wartości rynkowej nieruchomości, ustalonej w oparciu o:
 - a) aktualną wycenę nieruchomości dokonaną przez niezależnego rzeczoznawcę, pomniejszoną o powstałe wcześniej obciążenia i opróżnione miejsca hipoteczne w granicach wygasłej hipoteki do których właściciel nieruchomości posiada prawo rozporządzania, (jeżeli nie uwzględnia tego wycena rzeczoznawcy) przy czym:
 - jeżeli obciążenia dotyczą wpisanych przed 20.02.2011 r. hipotek zwykłych spłaconych wierzytelności, Bank dopuszcza możliwość nieuwzględniania ich w wyliczeniu wartości nieruchomości, pod warunkiem otrzymania pisemnej zgody wierzyciela na wykreślenie tych wpisów

oraz zobowiązania dłużnika do złożenia opłaconego wniosku do Sądu o ich wykreślenie, w terminie możliwym do wykonania,

– jeżeli obciążenia dotyczą wpisanych przed 20.02.2011 r. hipotek zwykłych i/lub kaucyjnych na rzecz Banku, dopuszcza się pomniejszenie wartości nieruchomości o kwotę zaangażowania Banku z tytułu zabezpieczonych hipoteką wierzytelności,

b) cenę wykazaną w umowie sprzedaży sporządzonej w formie aktu notarialnego, w przypadku nowego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego wybudowanego przez dewelopera lub spółdzielnię mieszkaniową, gruntów rolnych niezabudowanych lub działek budowlanych niezabudowanych,

c) jeżeli kwota zabezpieczanej wierzytelności nie przekracza 100 000 złotych dopuszczalne jest również ustalenie wartości nieruchomości na podstawie:

– aktualnej polisy ubezpieczeniowej nieruchomości, lub

– cen rynkowych lub danych z GUS lub umowy sprzedaży sporządzonej w formie aktu notarialnego – w przypadku działek lub lokali mieszkalnych.

Jeżeli zabezpieczenie wierzytelności Banku stanowi poręczenie według prawa cywilnego lub poręczenie wekslowe osoby fizycznej:

1) kwotę poręczanego zobowiązania, pod warunkiem jednak, że sytuacja finansowa poręczyciela jest co najmniej tak dobra, jak sytuacja finansowa wnioskodawcy, a w szczególności dochody poręczyciela kształtują się na poziomie zbliżonym do dochodów wnioskodawcy. Bank dokonuje w tym celu oceny zdolności kredytowej poręczyciela według kryteriów obowiązujących przy udzielaniu przez Bank kredytów;

2) jeżeli poręczyciel nie spełnia wymogów określonych w pkt 1, do ustalenia wartości zabezpieczenia przyjmuje się taką kwotę, jaka przy uwzględnieniu sytuacji majątkowej poręczyciela, mógłby on uzyskać w Banku jako kredytobiorca, w przypadku ubiegania się o kredyt gotówkowy dla osób fizycznych.

Jeżeli zabezpieczenie wierzytelności Banku stanowi poręczenie według prawa cywilnego lub poręczenie wekslowe podmiotu (o dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej, posiadającego zdolność kredytową) - do ustalenia wartości zabezpieczenia można przyjąć kwotę poręczanego zobowiązania, jeżeli łączna kwota poręczenia udzielonego przez poręczyciela jednemu dłużnikowi nie przekroczy 15% aktywów netto poręczyciela, pomniejszonych o należne, lecz nie wniesione wkłady na poczet kapitałów (funduszy) podstawowych spółek akcyjnych i spółdzielni.

Jeżeli zabezpieczenie wierzytelności Banku stanowi przelew wierzytelności z kontraktu/umowy – do ustalenia wartości zabezpieczenia należy przyjąć wartości netto towarów lub usług, bez podatku VAT, uwzględniając indywidualne warunki umowy/kontraktu, w tym:

1) terminy płatności;

2) tryb zgłaszania i załatwiania reklamacji;

3) terminy wypowiedzenia;

4) zabezpieczenie realizacji umowy/kontraktu.

Przed udzieleniem kredytu pracownik Banku ma obowiązek dokonania oceny zabezpieczeń rzeczowych kredytu w czasie inspekcji, o ile procedury szczegółowe nie stanowią inaczej.

W przypadku powzięcia wątpliwości, co do wartości proponowanego zabezpieczenia, Bank powinien zlecić dokonanie wyceny przez niezależnego rzeczoznawcę na koszt Kredytobiorcy.

W przypadku zastawu rejestrowego, zabezpieczającego kilka wierzytelności Banku, Bank ustala aktualną wartość zabezpieczenia według zasad określonych w ust. poprzednim, pomniejszając ją o powstałe wcześniej obciążenia wynikające z wcześniejszych wpisów zastawów rejestrowych, przy czym:

1) jeżeli obciążenia dotyczą wpisanych zastawów rejestrowych spłaconych wierzytelności, Bank dopuszcza możliwość nieuwzględniania ich w wyliczeniu wartości przedmiotu zabezpieczenia, pod

warunkiem otrzymania pisemnej zgody wierzyciela na wykreślenie tych wpisów oraz zobowiązania dłużnika do złożenia opłaconego wniosku do Sądu o ich wykreślenie, w terminie możliwym do wykonania;

2) jeżeli obciążenia dotyczą wpisanych zastawów na rzecz Banku, dopuszcza się pomniejszenie wartości przedmiotu zabezpieczenia o kwotę zaangażowania Banku z tytułu zabezpieczonych zastawem rejestrowym wierzytelności.

2. Opis głównych rodzajów zabezpieczeń przyjętych przez daną instytucję, art. 453 c.

Rozróżnia się w szczególności następujące formy zabezpieczenia:

- 1) weksel in blanco;
- 2) depozyt bankowy;
- 3) kaucja pieniężna;
- 4) blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym;
- 5) pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym;
- 6) poręczenie według prawa cywilnego;
- 7) poręczenie wekslowe;
- 8) gwarancja;
- 9) przelew wierzytelności na zabezpieczenie;
- 10) cesja praw z umów ubezpieczenia spełniających warunki, o których mowa w § 101i §102;
- 11) przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do gatunku/przeniesienie własności;
- 12) przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do tożsamości/przeniesienie własności;
- 13) zastaw rejestrowy;
- 14) zastaw zwykły;
- 15) zastaw finansowy;
- 16) hipoteka;
- 17) hipoteka przymusowa;
- 18) akt notarialny, w którym dłużnik poddaje się egzekucji w formie aktu notarialnego na podstawie art. 777 Kodeksu postępowania cywilnego;
- 19) przystąpienie do długu;
- 20) przejęcie długu.

Przyjmuje się wyłącznie zabezpieczenia, których termin rozliczenia względem zabezpieczanej ekspozycji jest taki sam lub dłuższy niż termin tej ekspozycji, z zastrzeżeniem umów ubezpieczenia.

Podstawowy podział zabezpieczeń dokonywany jest w oparciu o kryterium zakresu odpowiedzialności dłużnika:

- 1) zabezpieczenia osobiste, które charakteryzują się odpowiedzialnością osobistą osoby dającej zabezpieczenie, całym jej majątkiem do wysokości zadłużenia (w szczególności poręczenie według prawa cywilnego, weksel in blanco, poręczenie wekslowe, przystąpienie do długu, przejęcie długu);
- 2) zabezpieczenia rzeczowe, które ograniczają odpowiedzialność osoby dającej zabezpieczenie do poszczególnych składników jej majątku, ale dają wierzycielowi pierwszeństwo zaspokojenia z obciążonej rzeczy przed wierzycielami osobistymi dłużnika (w szczególności kaucja, zastaw rejestrowy i zwykły, przewłaszczenie, hipoteka).

Podstawowymi formami zabezpieczenia, ustanawianymi obowiązkowo w Banku są:

- 1) weksel in blanco kredytobiorcy wraz z deklaracją wekslową;
- 2) akt notarialny, w którym dłużnik poddaje się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 4, pkt 5 lub pkt 6 Kodeksu postępowania cywilnego, przyjmowany w uzasadnionych przypadkach, a w szczególności:

a) od kredytobiorcy, gdy pojedyncza wierzytelność Banku przekracza kwotę 100 000 złotych, przy czym wymóg ten nie dotyczy transakcji kredytowych:

- odnawialnych,
- zawieranych na podstawie ustawy Prawo Zamówień Publicznych, w tym z Jednostkami Samorządu Terytorialnego,
- zawieranych ze zrzeszonymi Bankami Spółdzielczymi,
- zawieranych z osobami fizycznymi na cele nie związane z prowadzoną działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego,

b) od dłużników rzeczowych (hipoteka, zastaw, przewłaszczenie) niebędących kredytobiorcami,

c) od poręczycieli według prawa cywilnego, gdy kwota poręczenia przekracza 100 000 złotych;

3) pełnomocnictwo do dysponowania środkami na rachunku bankowym w Banku, gdy kredytobiorca posiada rachunek bankowy i o ile nie narusza to zawartych wcześniej przez kredytobiorcę umów.

Data: 31.07.2017

Sporządziła: Małgorzata Wieczorkiewicz

Sprawdziła: Ewa Muszyńska

Akceptowała: Elżbieta Janeczko

Zatwierdził: Zarząd w dniu 31.07.2017r. protokół nr 30/2017